

UKNF

URZĄD
KOMISJI
NADZORU
FINANSOWEGO

Sytuacja banków spółdzielczych i zrzeszających po IV kwartale 2023 r.

Struktura sektora

Na koniec grudnia 2023 r.

- Działały 492 banki spółdzielcze, tj. o 4 mniej niż w grudniu 2022 r. oraz 2 banki zrzeszające.
- Spośród banków działających w dniu 31 grudnia 2023 r. 307 było członkami systemu ochrony IPS BPS, a 175 IPS SGB.
- Poza IPS funkcjonowało 10 banków.

Wynik finansowy

- Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zwiększył się w stosunku do grudnia 2022 r. o 49,5% (do 4 738 mln zł).
- Prawie wszystkie banki wykazały zysk. Jeden bank wykazał stratę.
- Czynniki wpływającymi na wzrost wyniku netto były zmiany:
 - ✓ wyniku odsetkowego (zwiększenie o 1 510 mln zł),
 - ✓ kosztów wyceny aktywów (zmniejszenie o 527 mln zł).
- Czynniki pomniejszającymi wynik netto były zmiany:
 - ✓ podatku dochodowego (zwiększenie o 281,5 mln zł),
 - ✓ kosztów operacyjnych (zwiększenie o 56,4 mln zł),
 - ✓ pozostałego wyniku pozaodsetkowego (zmniejszenie o 46,0 mln zł),
 - ✓ wyniku z prowizji (zmniejszenie o 38,6 mln zł),
 - ✓ pozostałych przychodów i kosztów (zmniejszenie o 29,1 mln zł),
 - ✓ pozostałych rezerw (zwiększenie o 16 mln zł).

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – banki spółdzielcze

Ryzyko kredytowe

- Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego wzrosły w stosunku do grudnia 2022 r. o 8,4% do 87,0 mld zł.
- Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego obniżył się w ciągu roku o 1,1 p.p. i wyniósł 6,0%.
- Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego zwiększył się w ciągu roku z 63,8% do 69,8%.
- Utrzymuje się dobra jakość należności od osób prywatnych (2,3% wobec 2,2% rok wcześniej).
- Poprawie uległa jakość portfela (udział zagrożonych w portfelu) finansującego przedsiębiorców indywidualnych z 14,1% do 13,1%.
- Jednocześnie poprawie uległa jakość portfela pozostałych przedsiębiorców z 15,8% do 14,2%.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – banki spółdzielcze

Adekwatność kapitałowa

- Fundusze własne banków spółdzielczych w stosunku do grudnia 2022 r. wzrosły o 21,5% do 16,7 mld zł.
- Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wzrósł do 20,7% z 19,1% w grudniu 2022 r., natomiast współczynnik Tier I odpowiednio do 20,4% z 18,7%.
- Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało w grudniu 2023 r. 255 banków wobec 210 w grudniu 2022 r.
- Wszystkie banki spółdzielcze spełniały minimalne normy kapitałowe.

Depozyty

- Depozyty w bankach spółdzielczych wzrosły w stosunku do grudnia 2022 r. o 10,5% do 184,3 mld zł, w całym sektorze bankowym wzrosły o 9,9%.

Uwaga ogólna

- Niniejsza analiza uwzględnia wszystkie banki spółdzielcze działające nieprzerwanie od grudnia 2022 r. do grudnia 2023 r. (łącznie z bankami przyłączonymi przez nie w tym okresie i w okresach wcześniejszych, jeżeli analiza odwołuje się do takich).

Informacje ogólne

Na koniec grudnia 2023 r.

- funkcjonowały 2 banki zrzeszające:
 - ✓ Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie
 - ✓ SGB-Bank S.A. w Poznaniu

Wynik finansowy

- Banki te, na koniec grudnia 2023 r. wykazały łącznie zysk netto w kwocie 88,9 mln zł, tj. wynik był wyższy o 103,7 mln zł niż w grudniu 2022 r. (jeden z banków w tym okresie wykazał stratę)

Depozyty

- Depozyty w bankach zrzeszających zwiększyły się w stosunku do grudnia 2022 r. o 19,5% do 49,1 mld zł, w całym sektorze bankowym wzrosły o 9,9%

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – banki zrzeszające

Ryzyko kredytowe

- Należności brutto banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do grudnia 2022 r. o 4,0% i wyniosły 10,8 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego zmniejszyły się o 7,9%, do 7,1 mld zł.
- Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego oraz samorządów poprawiła się w stosunku do grudnia 2022 r. Należy jednak zasygnalizować jej pogorszenie w przypadku przedsiębiorców indywidualnych, osób prywatnych i rolników.
- Zwiększył się poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego w okresie od grudnia 2022 r. W grudniu 2022 r. wyrezerwowanie to wyniosło 45,6%, zaś w grudniu 2023 r. – 56,8%.

Adekwatność kapitałowa

- Fundusze własne banków zrzeszających na koniec grudnia 2023 r. były wyższe o 27,9% niż w grudniu 2022 r. i wyniosły 2,95 mld zł. Kapitał podstawowy Tier I stanowił 72,7% funduszy własnych (72,6% w grudniu 2022 r.).

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – systemy ochrony (IPS)

Informacje ogólne

Na koniec grudnia 2023 r.

- funkcjonowały 2 systemy ochrony:
 - ✓ System Ochrony Zrzeszenia BPS (308 uczestników)
 - ✓ Spółdzielczy System Ochrony SGB (176 uczestników)
- Oba systemy stanowią:
 - ✓ 94,7% aktywów sektora spółdzielczego
 - ✓ 98,0% wszystkich podmiotów sektora spółdzielczego
 - ✓ 94,4% wyniku finansowego sektora spółdzielczego

Wynik finansowy

- Uczestnicy systemów ochrony wypracowali 4 556 mln zł zysku netto, żaden z tych banków nie miał straty.

Adekwatność kapitałowa

- Fundusze własne banków należących do systemów ochrony na koniec grudnia 2023 r. były wyższe niż przed rokiem o 3 500 mln zł i wynosiły 18 644 mln zł.
- Łączny współczynnik kapitałowy wzrósł z 19,7% do 21,7%.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – systemy ochrony (IPS)

Ryzyko kredytowe

- Portfel kredytowy bez instrumentów dłużnych banków uczestników systemów ochrony, na koniec grudnia 2023 r. wyniósł 93 685 mln zł i wzrósł w ciągu roku o 7,5%.
- W stosunku do grudnia 2022 r. jakość portfela kredytowego uległa nieznacznej poprawie, udział kredytów zagrożonych obniżył się z 7,0% na koniec grudnia 2022 r. do 6,2% na koniec grudnia 2023 r.
- Wzrosło pokrycie rezerwami i odpisami portfela kredytów zagrożonych z 62,77% na koniec grudnia 2022 r. do 68,48% na koniec grudnia 2023 r.

Depozyty

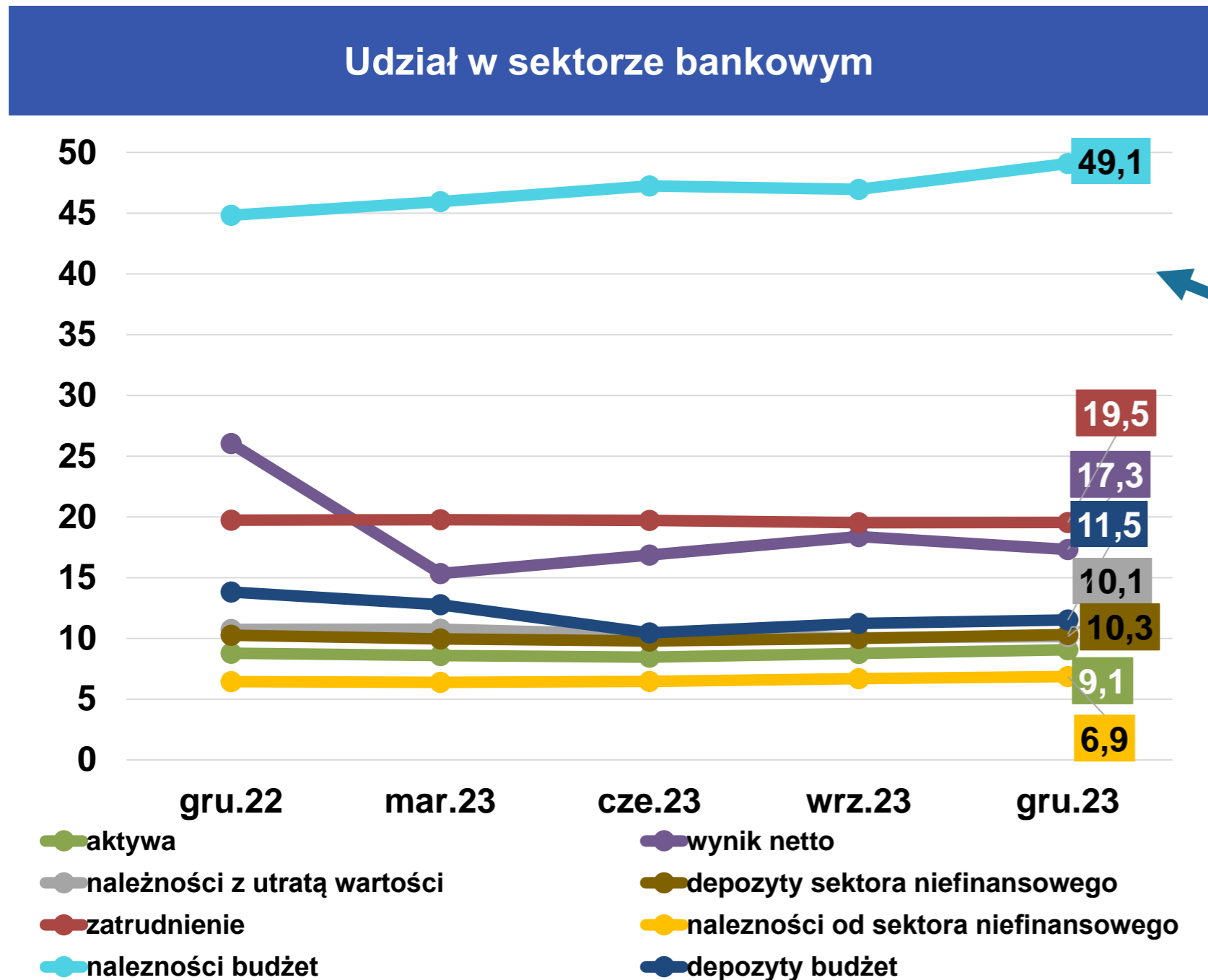
- Depozyty uczestników obu systemów ochrony wzrosły w stosunku do grudnia 2022 r. o 12,8% do 220 209 mln zł w sektorze bankowym o 9,9%.

Fundusz Pomocowy

- Oba systemy ochrony na Funduszach Pomocowych zgromadziły kwotę 1 261 mln zł, z czego składki wyniosły 1 131 mln (89,7%), a wkłady 56,5 mln (4,5%), środki dodatkowe to 73,7 mln (5,8%).

Sektor spółdzielczy na tle sektora bankowego

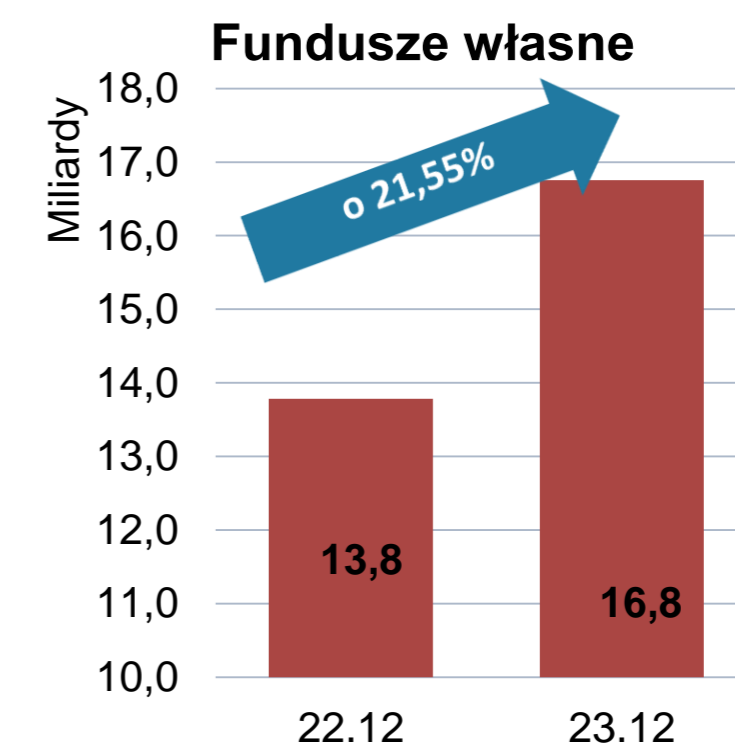
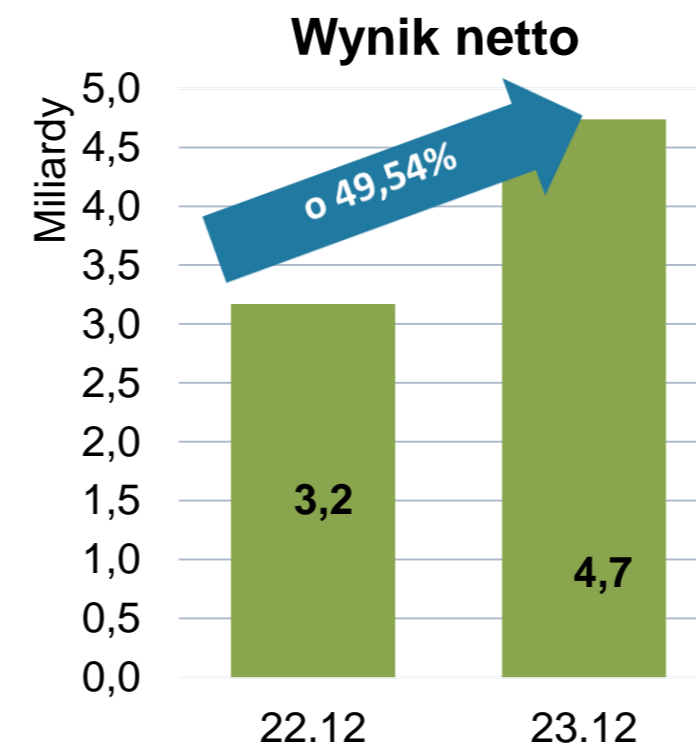
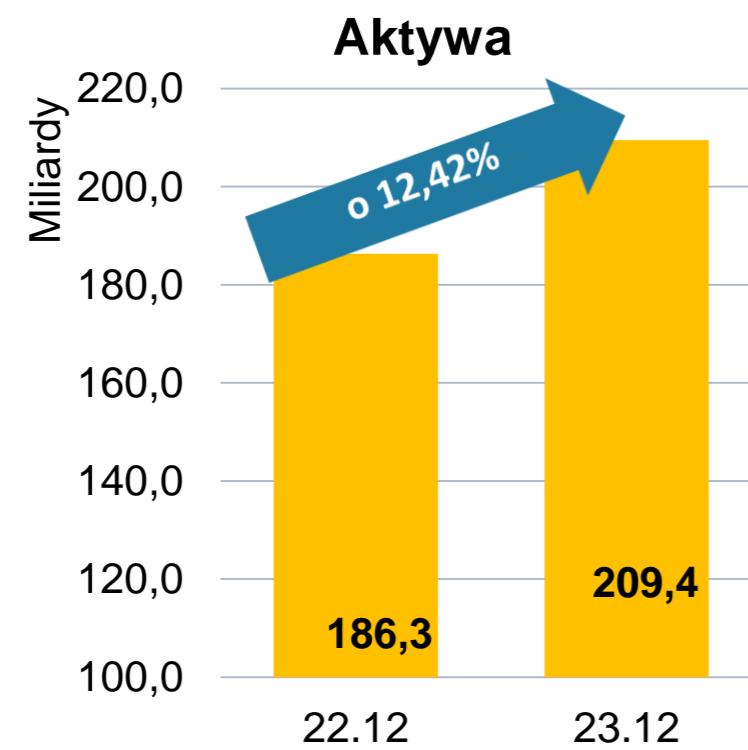
- Istotnie wyższy udział należności budżetowych i samorządowych wynika ze specyfiki działania banków spółdzielczych zlokalizowanych w gminach z którymi podejmują aktywną współpracę lokalną.

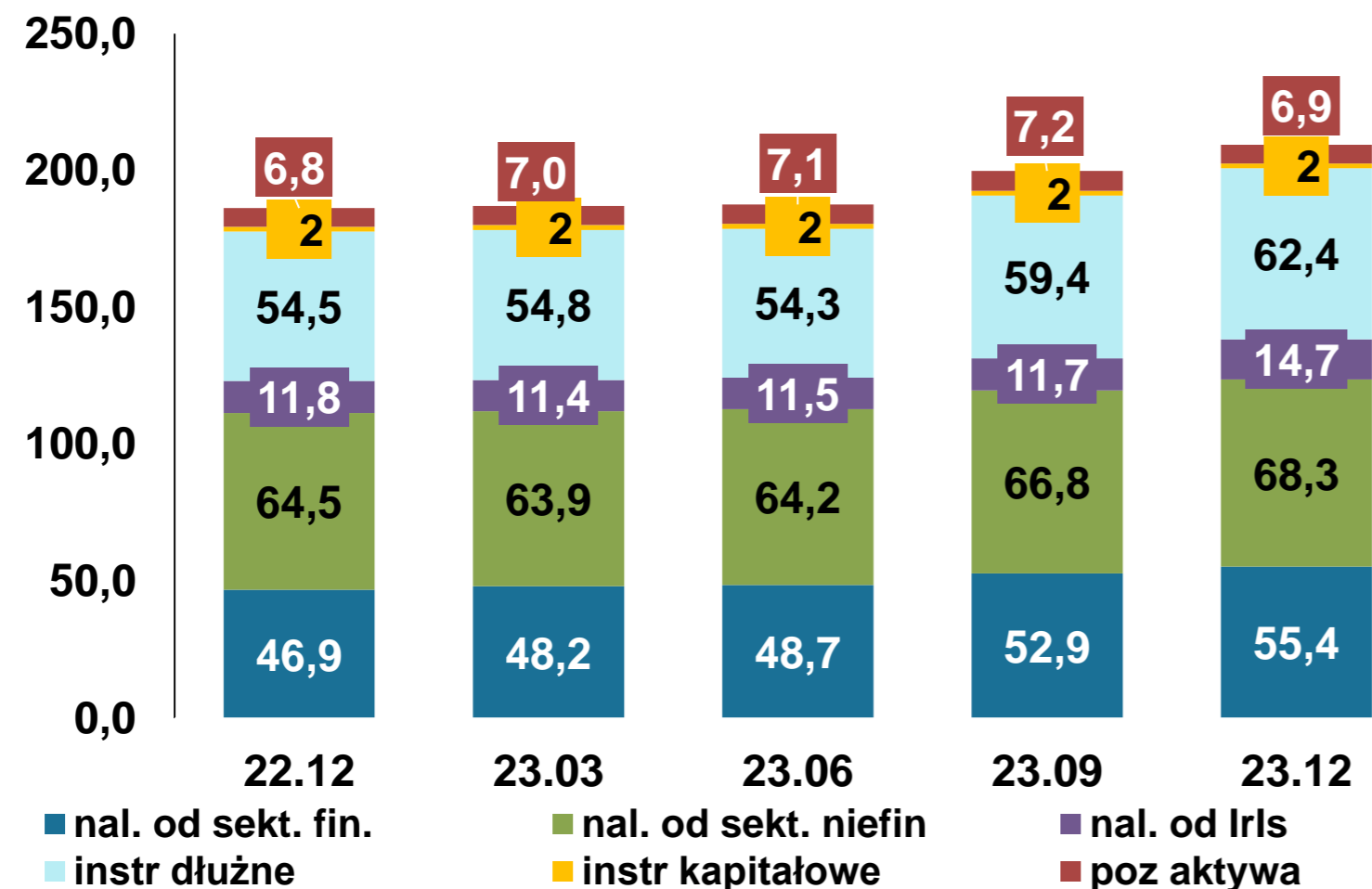
Banki Spółdzielcze

Banki Spółdzielcze - zmiany podstawowych wielkości

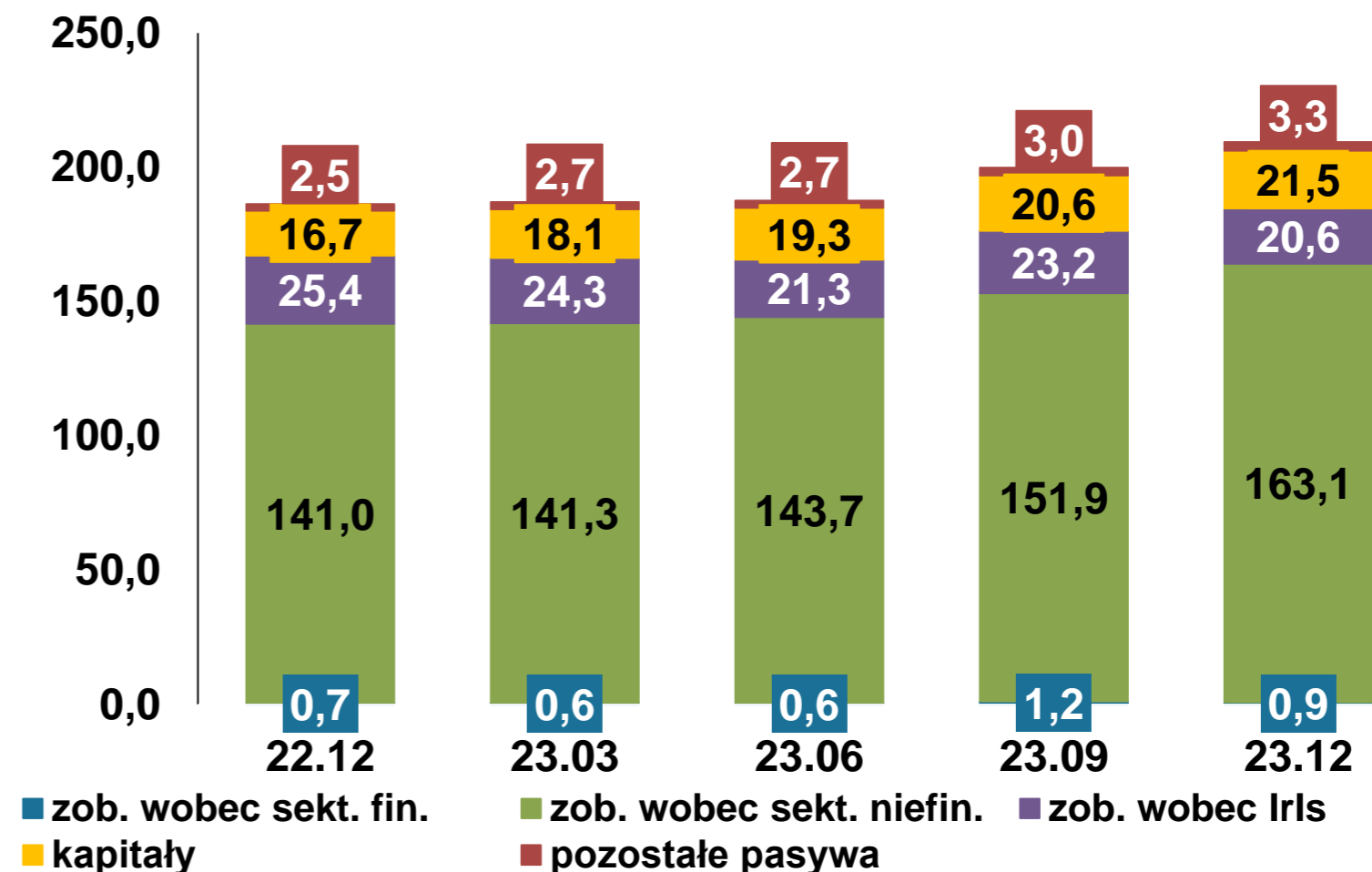
	ROA (%)	ROE (%)	C/I (%)	aktywa / zatrudnienie (tys. zł)	wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	TCR (%)	Tier I (%)	udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego o (%)	poziom wyrezerwowani a należności z utratą wartości od sektora niefinansowego (%)	relacja kredyty / depozyty - sekt. niefinansowy (%)
22.12	1,7	19,0	46,2	6,9	117,7	102,8	19,2	18,6	8,3	63,8	56,4
23.12	2,3	22,0	41,3	7,8	175,8	122,9	20,7	20,4	7,2	69,8	55,5

Aktywa - wartość w mld zł

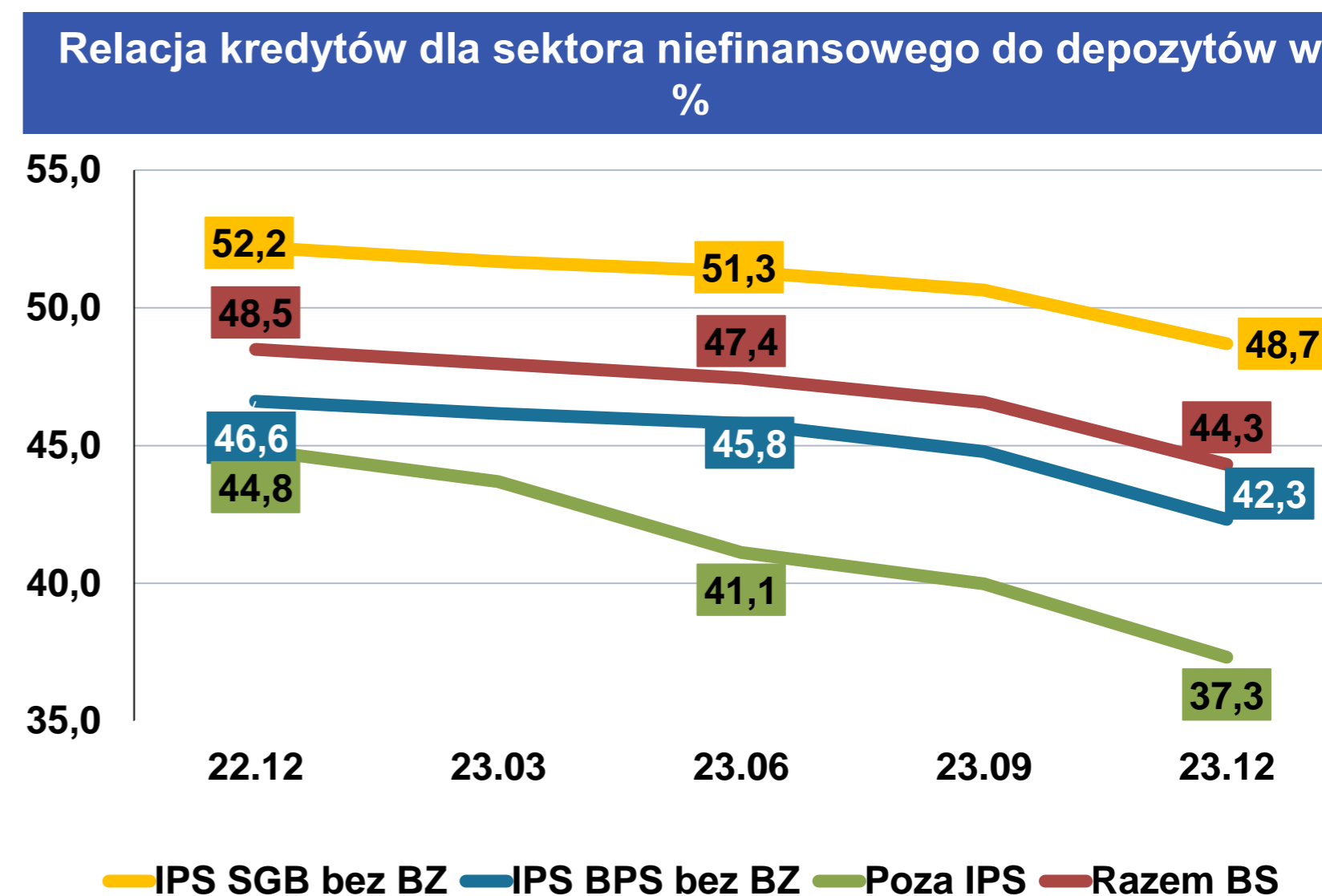
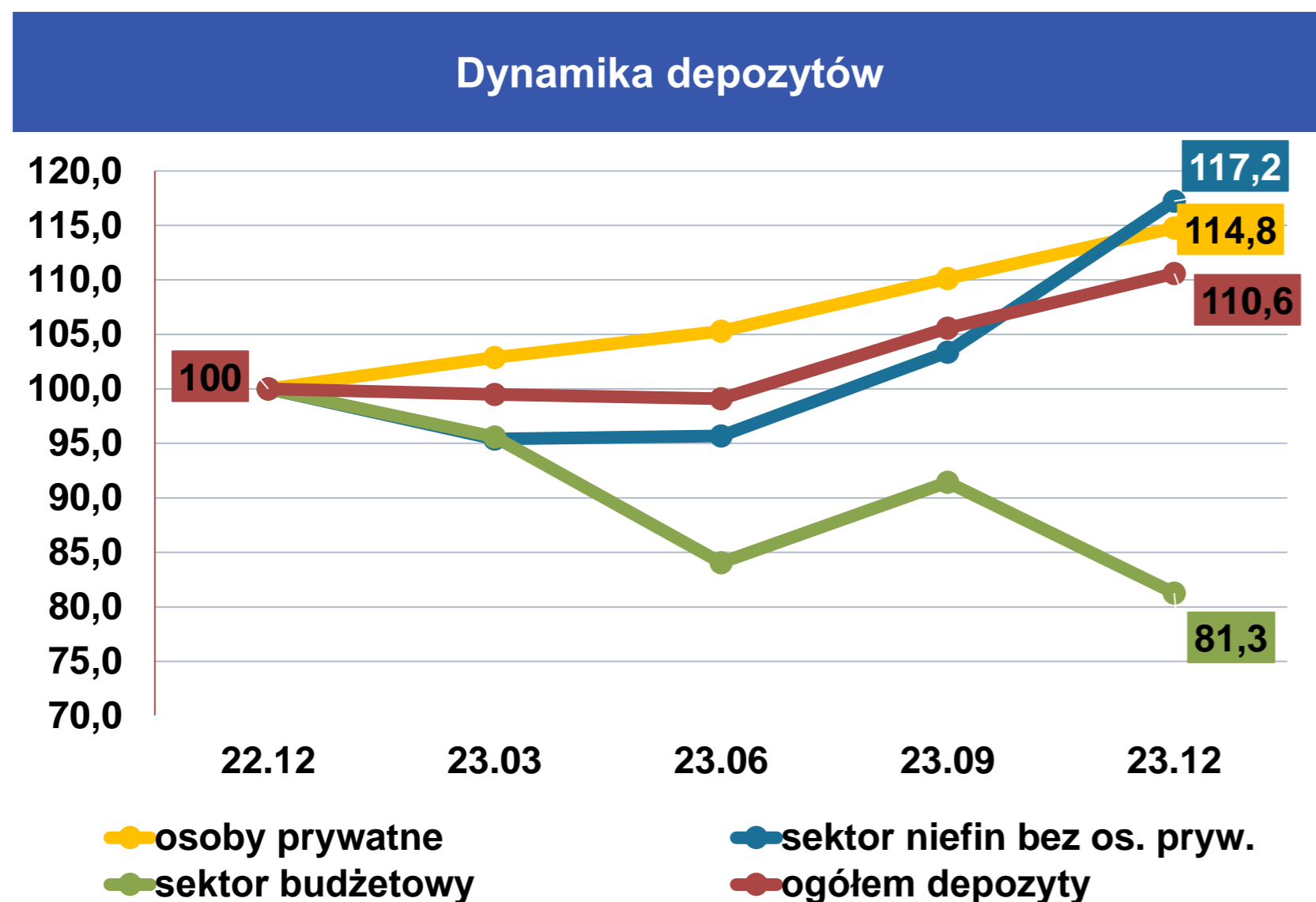
Pasywa - wartość w mld zł

- Suma bilansowa banków spółdzielczych wzrosła w stosunku do grudnia 2022 r., o 12,42% (o 23,1 mld zł), do 209,5 mld
- Suma bilansowa całego sektora bankowego wzrosła o 10,0%, czyli o 275,8 mld zł

- **Podstawowymi zmianami po stronie pasywów w bankach spółdzielczych były:**
 - ✓ wzrost zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 22,1 mld zł
 - ✓ spadek zobowiązań wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych o 4,7 mld zł
 - ✓ wzrost kapitałów bilansowych o 4,8 mld zł
 - ✓ wzrost pozostałych pasywów o 0,9 mld zł

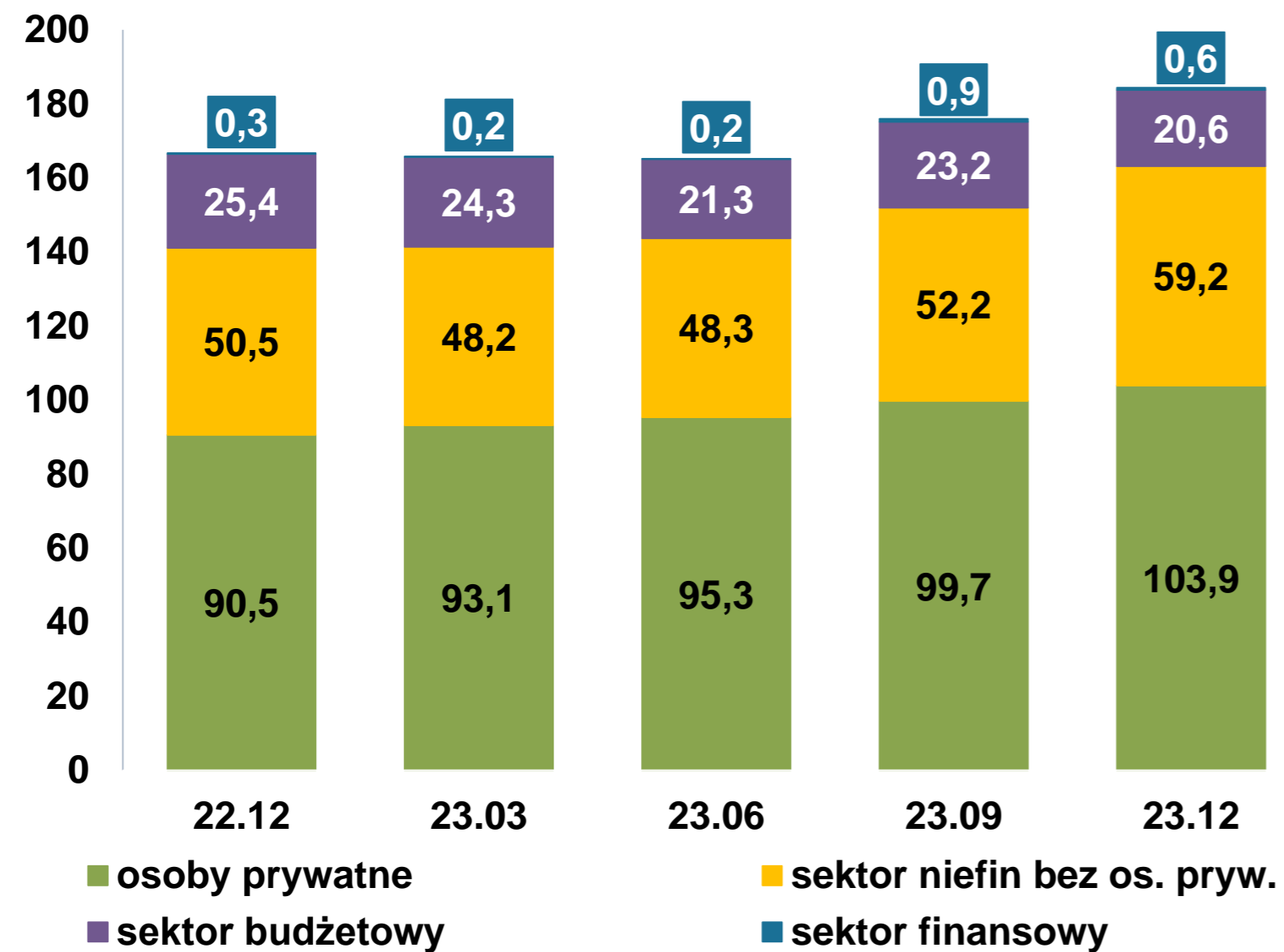
- **Spośród zmian w aktywach banków spółdzielczych wskazać należy:**
 - ✓ wzrost instrumentów dłużnych o 7,9 mld zł
 - ✓ wzrost należności od sektora niefinansowego o 3,8 mld zł
 - ✓ wzrost należności od sektora finansowego o 8,4 mld zł
 - ✓ wzrost pozostałych aktywów i należności od sektora samorządowego o 3,0 mld zł

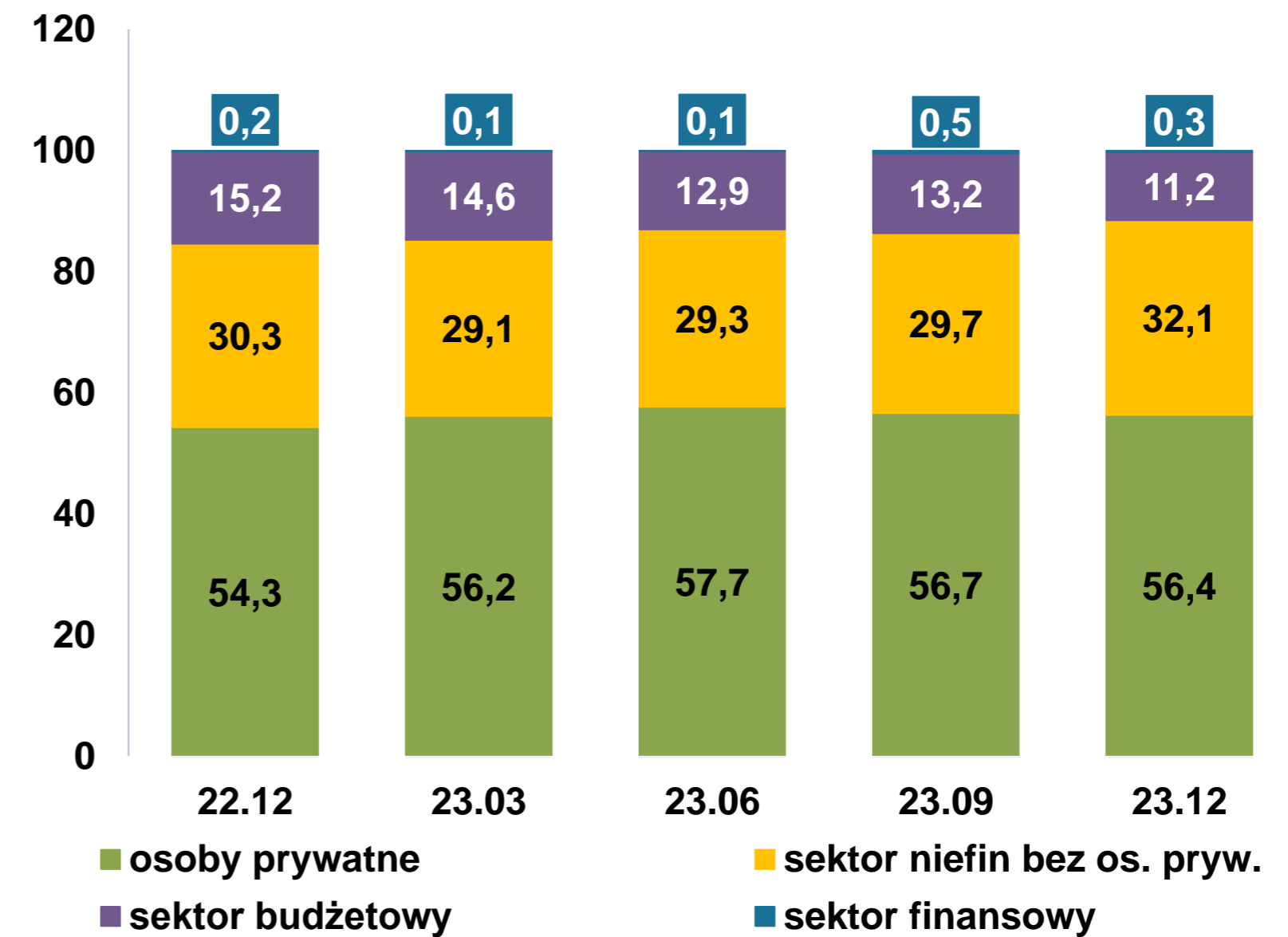
- Depozyty zwiększyły się w stosunku do grudnia 2022 r. o 10,6% (w sektorze bankowym wzrosły o 9,9%), do 184,3 mld zł.
- W stosunku do grudnia 2022 r. depozyty bieżące wzrosły o 5,6% - do 122,1 mld zł, zaś terminowe wzrosły o 21,8% - do 61,7 mld zł.
- Występuje duża nadwyżka depozytów sektora niefinansowego nad kredytami dla tego sektora.

Banki Spółdzielcze - depozyty sektora niefinansowego i samorządowego

Depozyty – wartość w mld zł

Depozyty – struktura w %

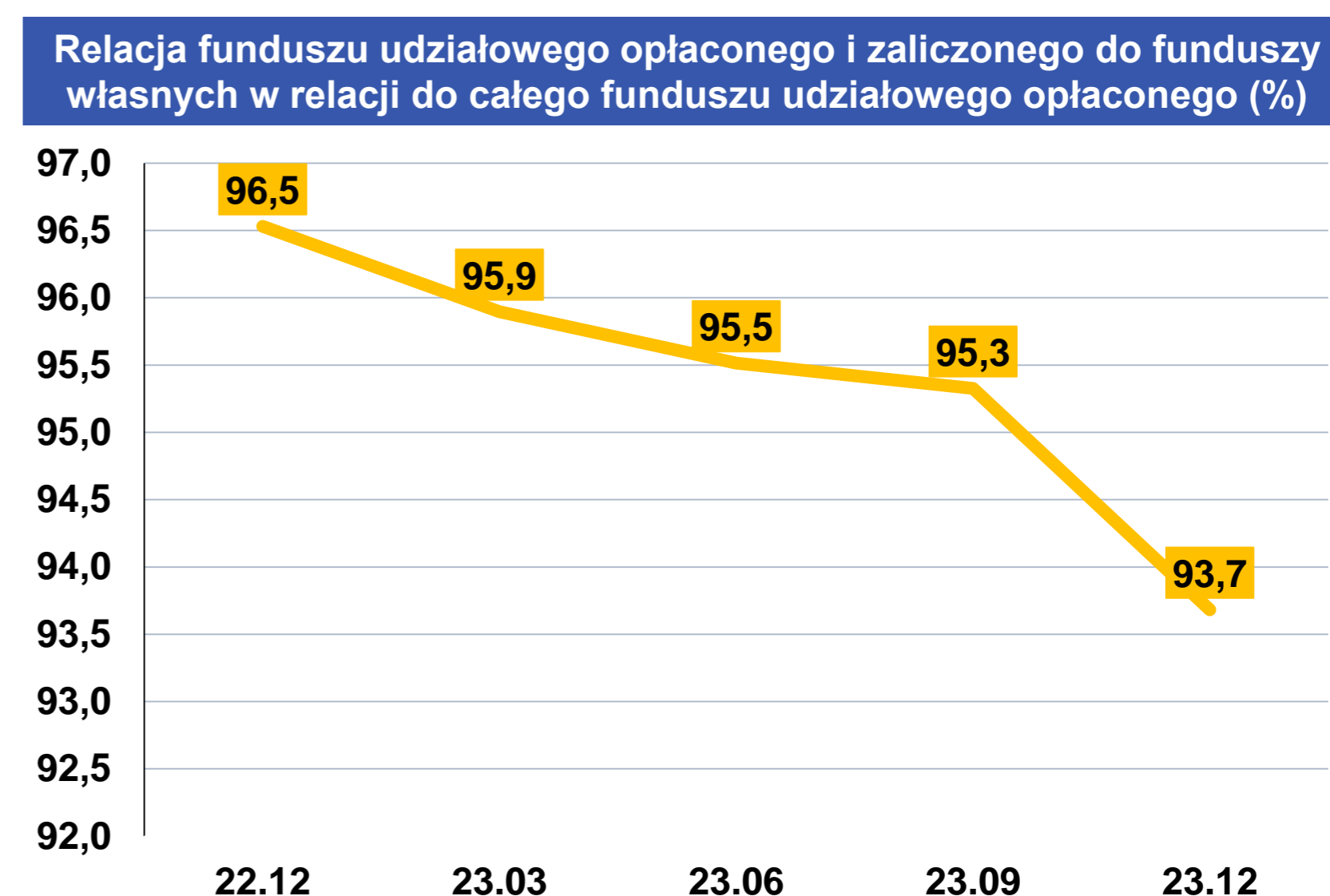
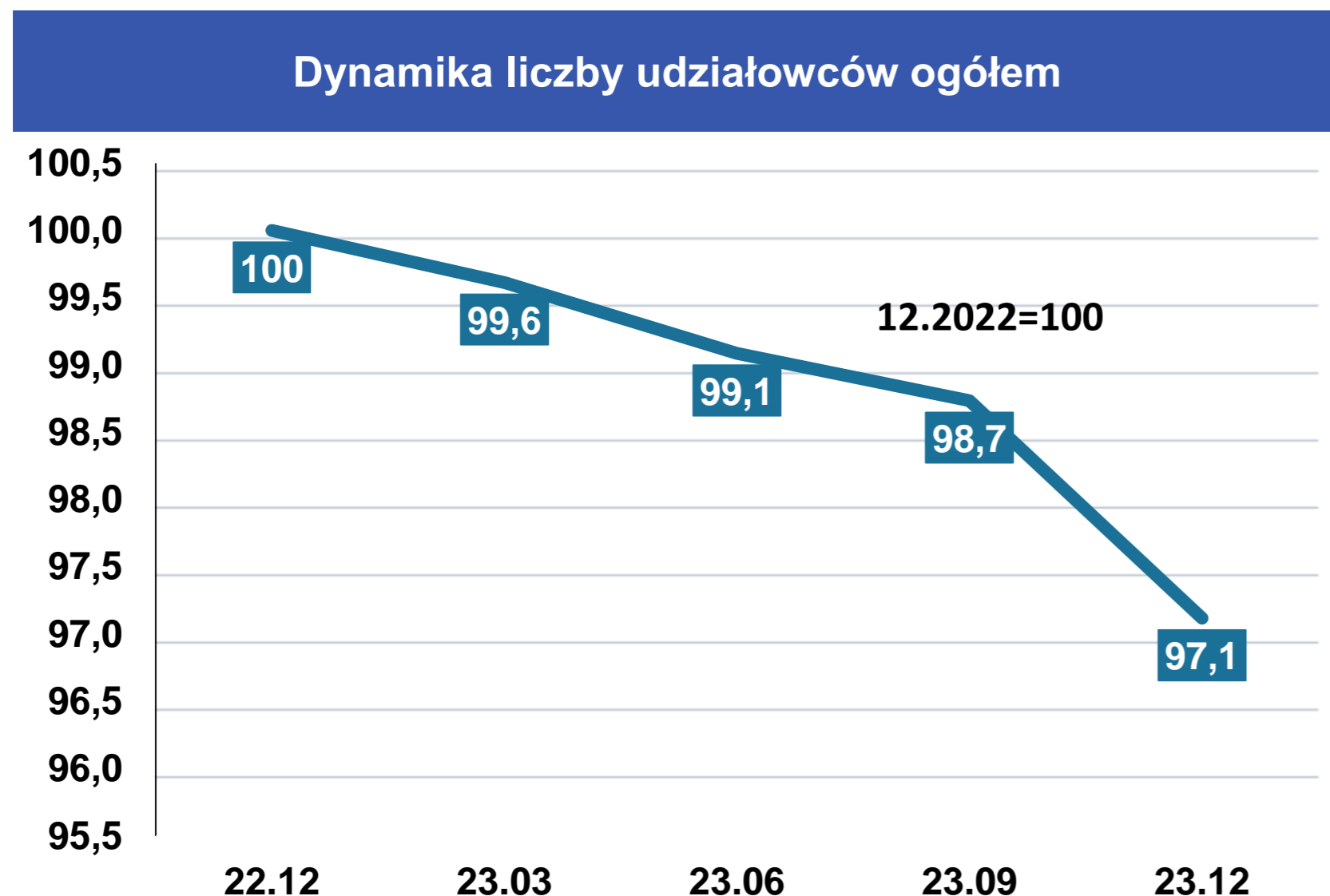

Banki Spółdzielcze – adekwatność kapitałowa

- **Fundusze własne banków spółdzielczych** w stosunku do grudnia 2022 r. wzrosły o 21,55% do 16,7 mld zł.
- Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych w grudniu 2022 r. wynosił 19,1%, a w grudniu 2023 r. 20,7%, natomiast współczynnik Tier I odpowiednio 18,6% i 20,4%.
- Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało w grudniu 2023 r. 255 banków wobec 210 w grudniu 2022 r.
- Wszystkie banki spółdzielcze spełniały minimalne normy kapitałowe.

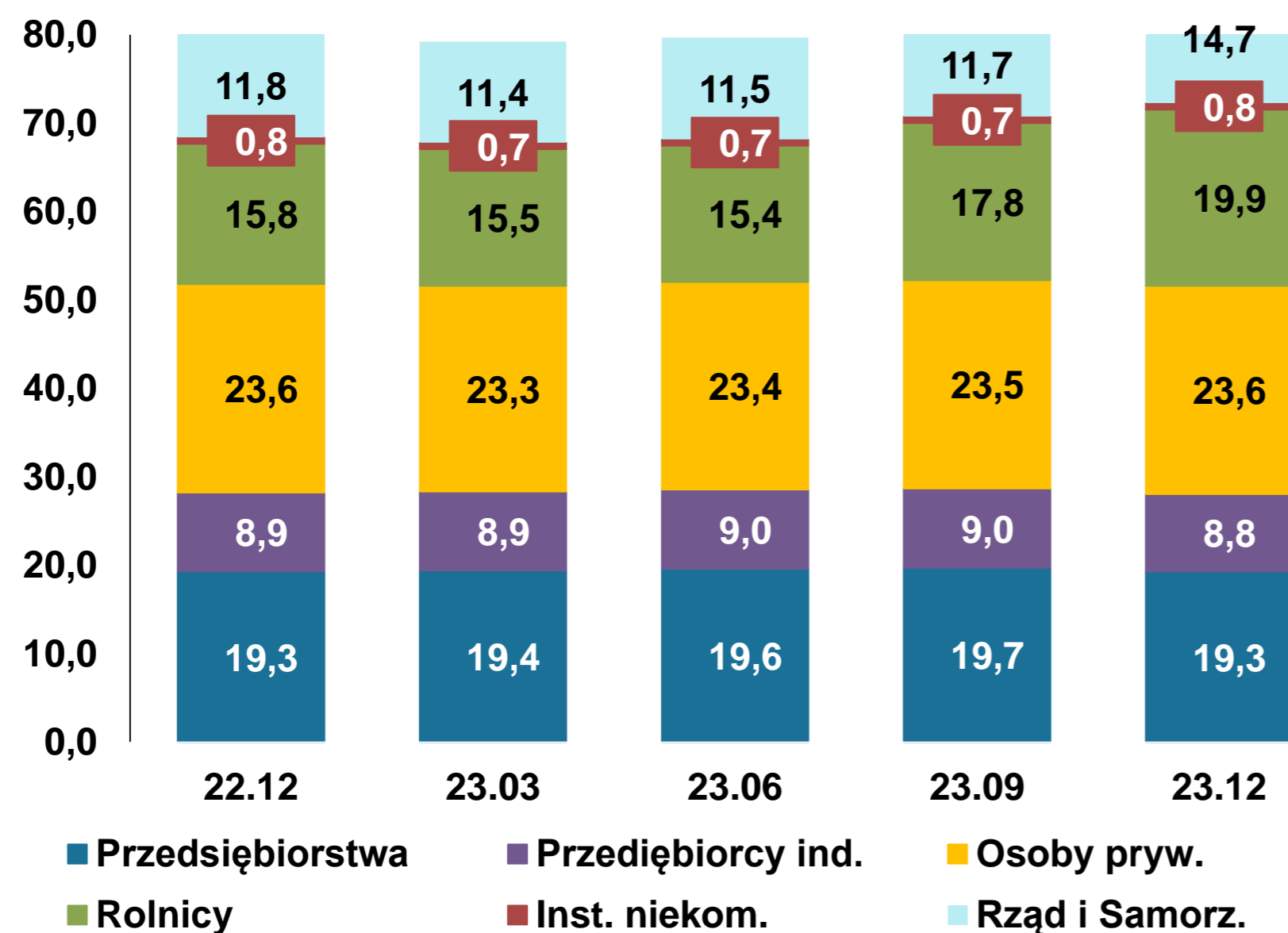
Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego		
Norma:	Liczba banków 22.12	Liczba banków 23.12
• 8% TCR wg CRR		
• 10,5% TCR ze wszystkimi buforami obowiązującymi od 19 marca 2020 r.		
• 13,5% TCR ze wszystkimi buforami obowiązującymi do 18 marca 2020 r.		
TCR < 8%	0	0
8% ≤ TCR < 10,5%	0	0
10,5% ≤ TCR < 13,5%	9	4
TCR ≥ 13,5%	487	488
Razem	496	492

Banki Spółdzielcze - udziałowcy i fundusz udziałowy

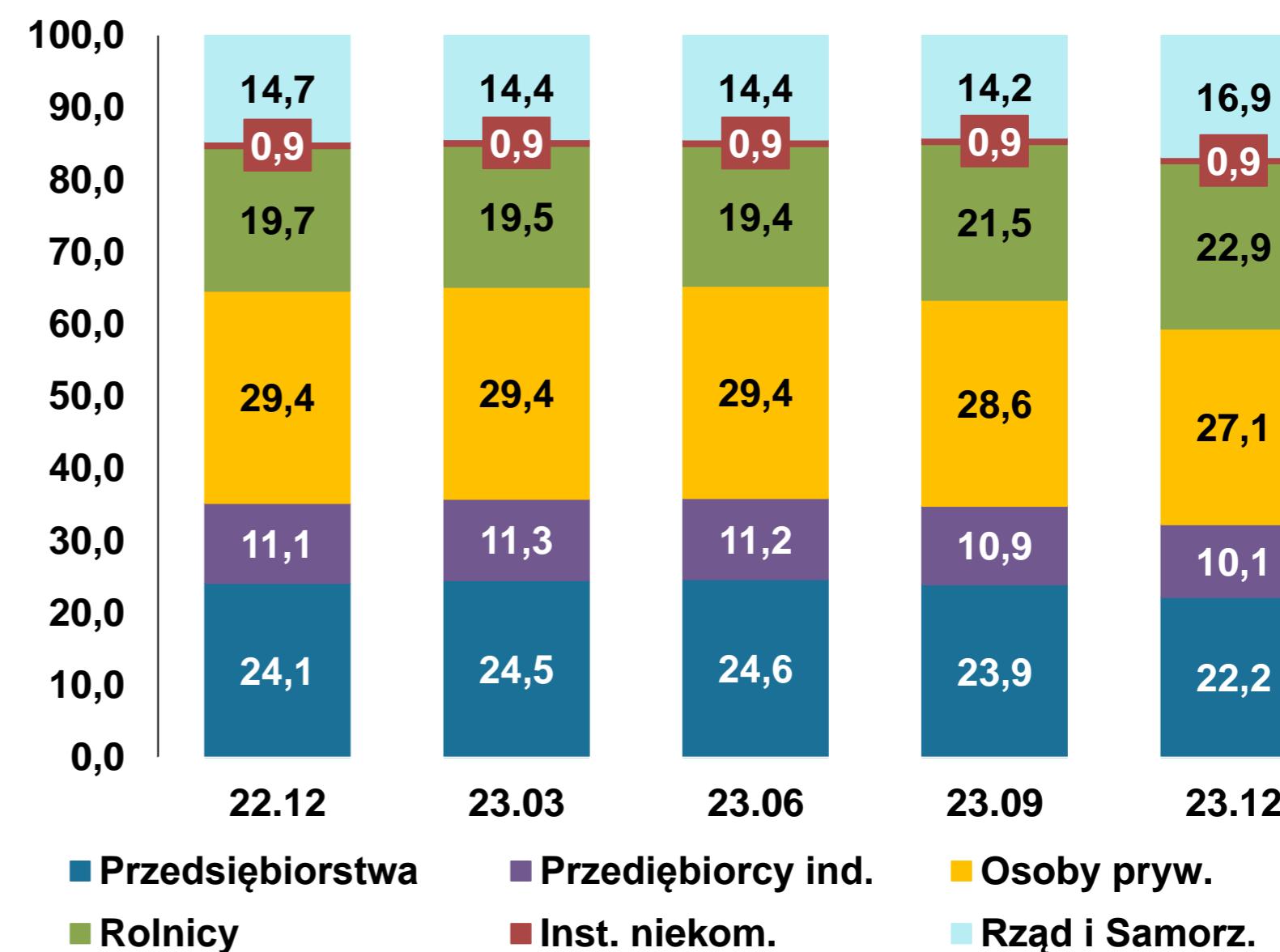

- Fundusz udziałowy bilansowy (tj. opłacony) banków spółdzielczych wyniósł na koniec grudnia 2023 r. 465,1 mln zł, Natomiast zaliczony do funduszy CET1 - 435,7 mln zł, tj. 93,7% funduszu bilansowego.
- Obserwuje się stały spadek liczby udziałowców banków spółdzielczych (obecnie 857 tys.).

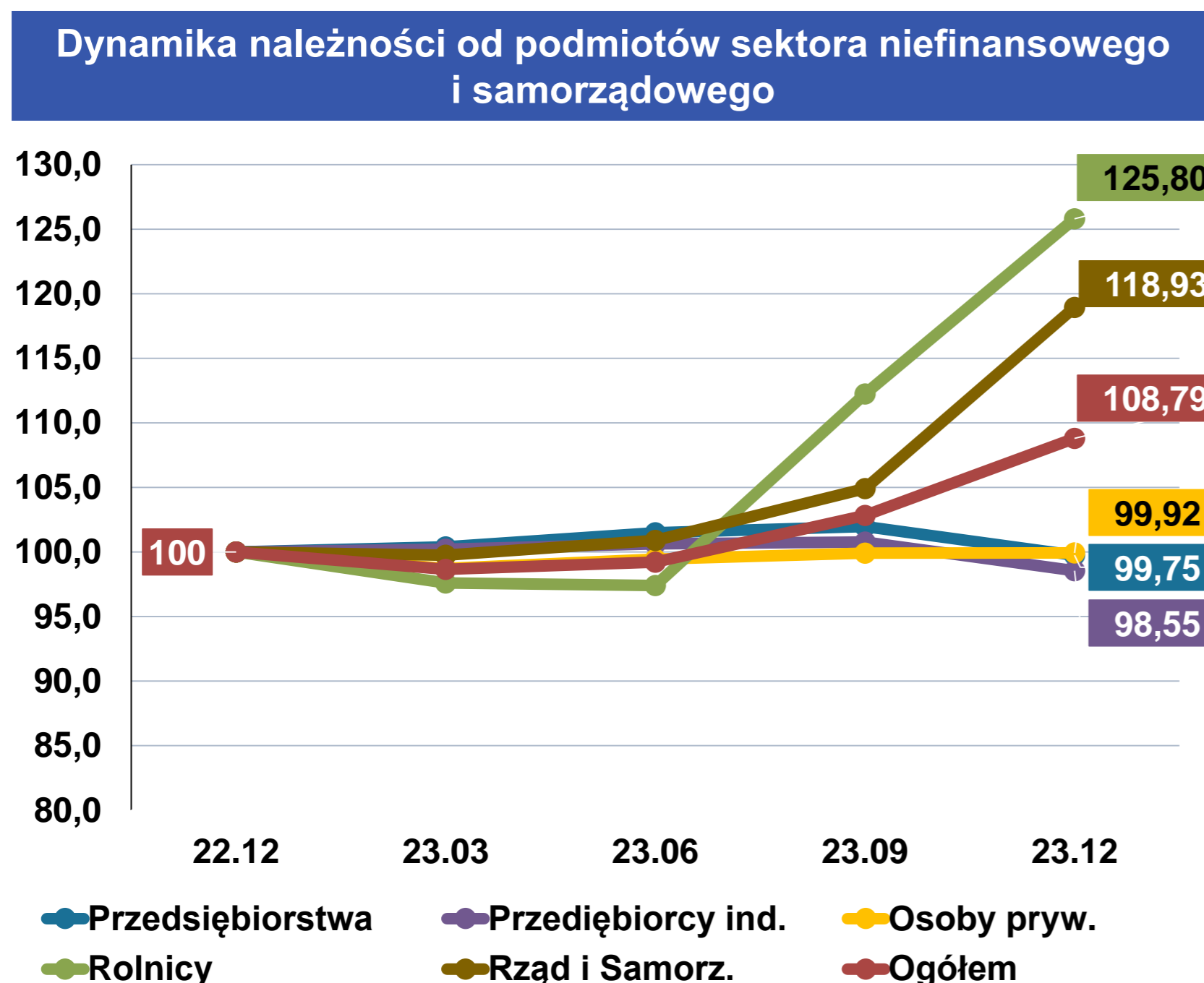
Portfel – wartość w mld zł

Portfel – struktura w %

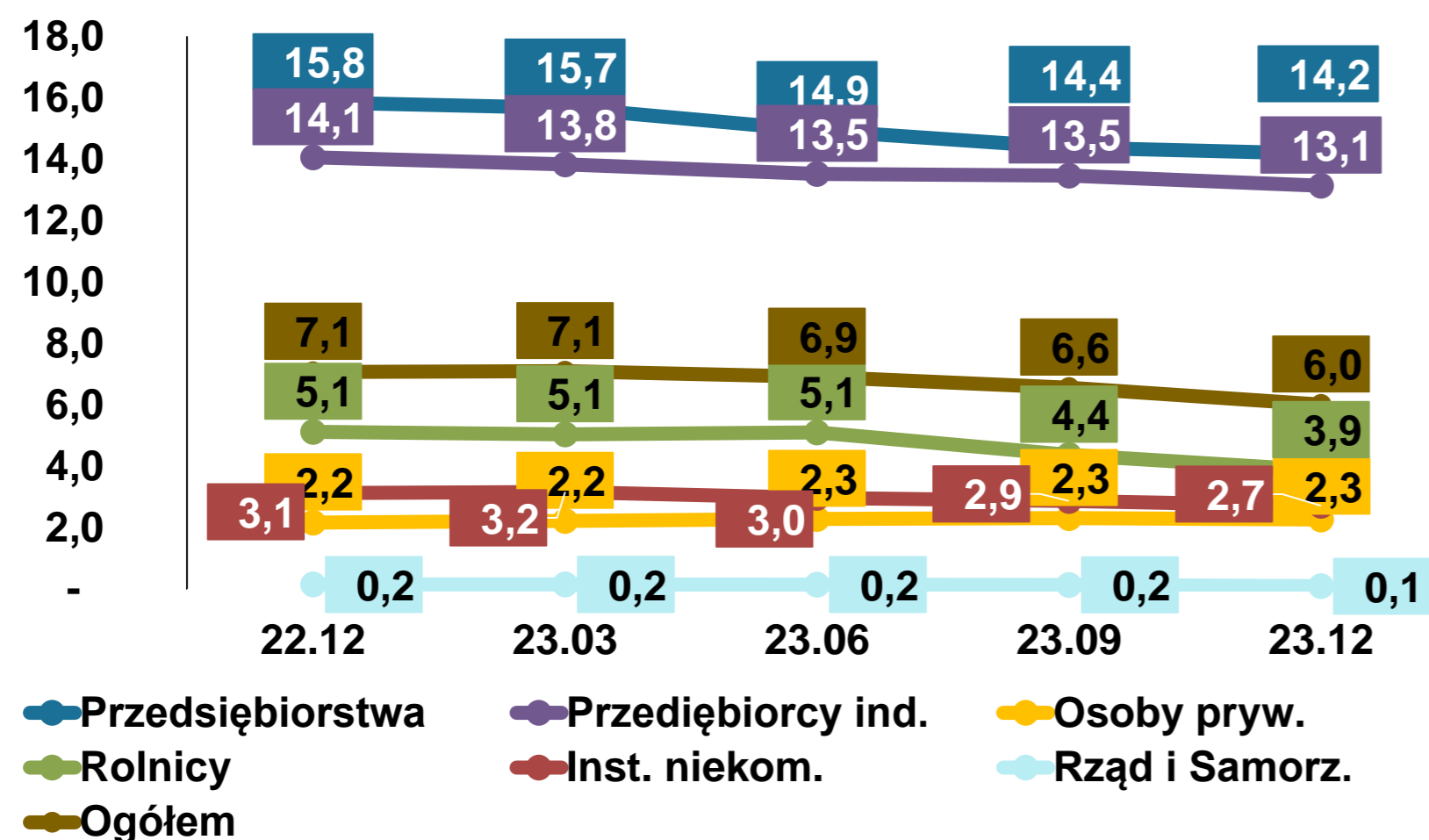
Banki Spółdzielcze – ryzyko kredytowe

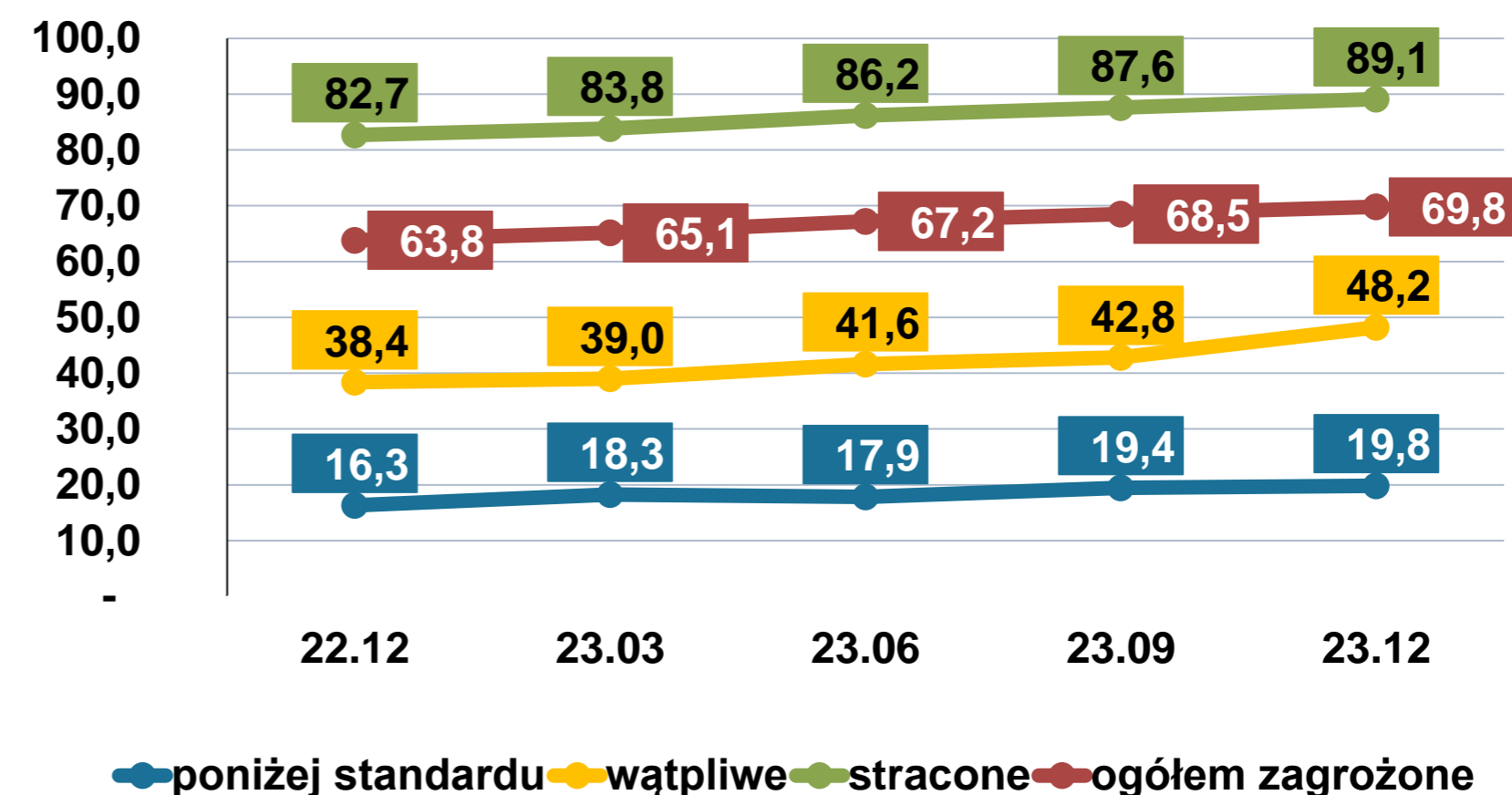
- Największą dynamikę należności zaobserwować można w stosunku do sektora rolniczego, gdzie nastąpiło odwrócenie obserwowanego od kilku kwartałów trendu spadkowego.
- W ostatnim kwartale wystąpił także wzrost należności w stosunku do sektora samorządowego.
- Warto zwrócić uwagę na nieznaczny spadek należności wobec pozostałych sektorów.

Banki Spółdzielcze – ryzyko kredytowe

Udział należności zagrożonych – według podmiotów (%)

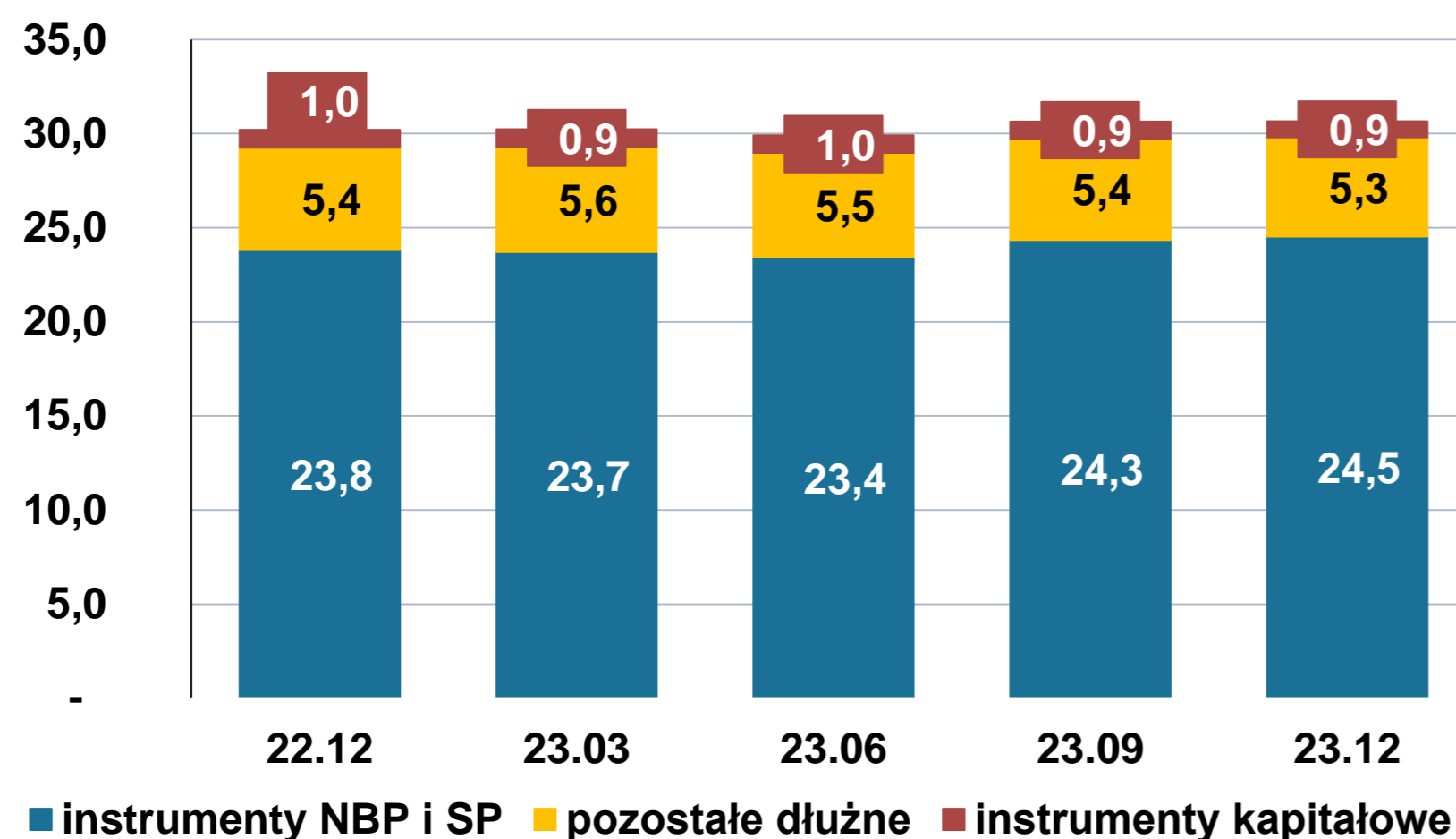

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące do należności wg kategorii ryzyka

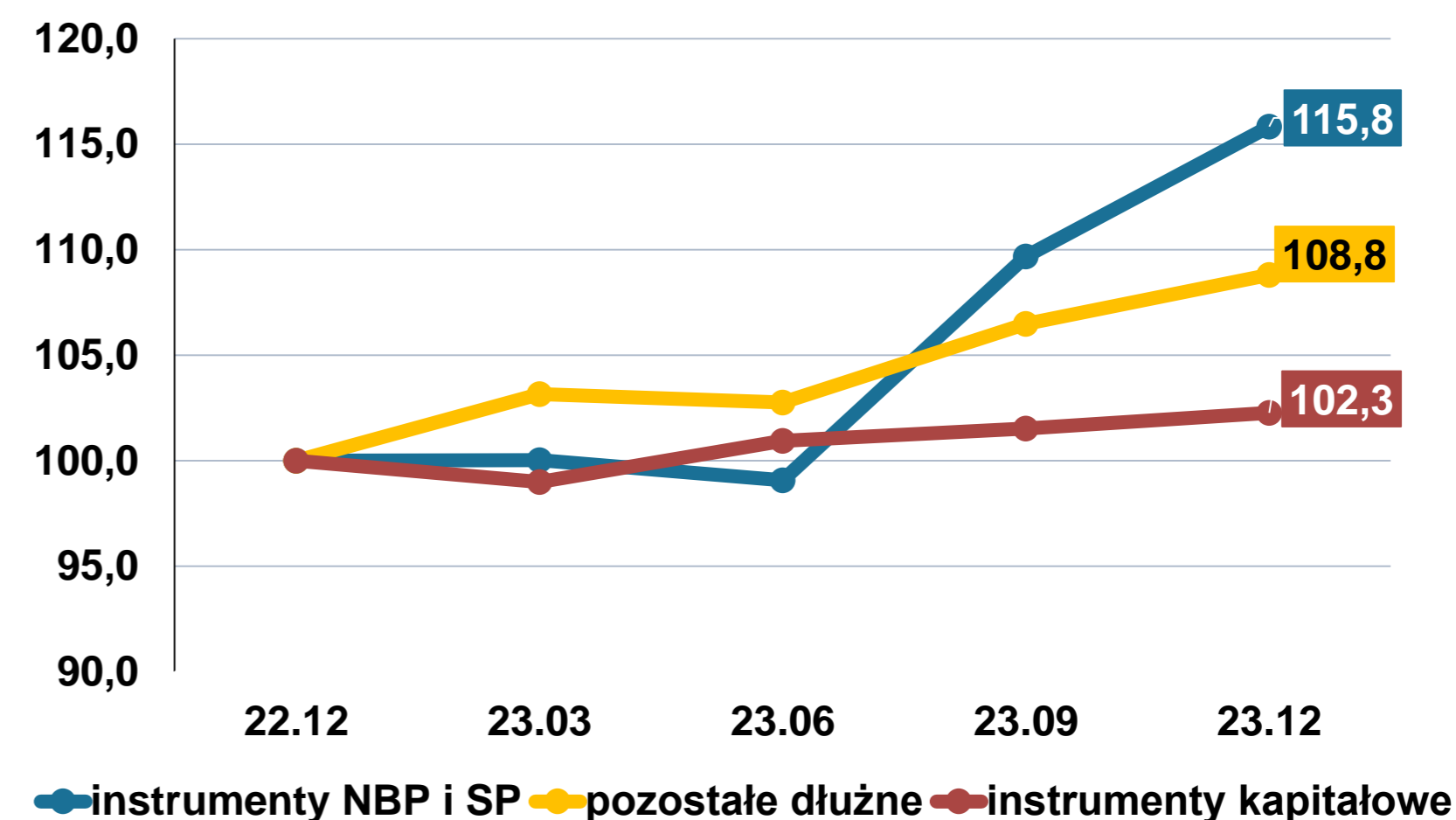

- Jakość należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w stosunku do grudnia 2022 r. uległa poprawie i wyniosła 6,0%.
- Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego zmienił się o 1,0 p.p. i wyniósł 7,2%.
- Utrzymuje się dobra jakość należności od osób prywatnych, w tej grupie klientów należy zasygnalizować dobrą jakość kredytów mieszkaniowych.

Instrumenty dłużne i kapitałowe - udział w aktywach w %

Instrumenty dłużne i kapitałowe - dynamika

- Instrumenty dłużne w bankach spółdzielczych (również w bankach zrzeszających) – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności.
- Banki spółdzielcze w IPS BPS posiadają kilkakrotnie więcej instrumentów dłużnych – w relacji do aktywów – niż banki spółdzielcze w IPS SGB.
- Banki spółdzielcze w IPS SGB zabezpieczają swoją płynność głównie lokatami w banku zrzeszającym.

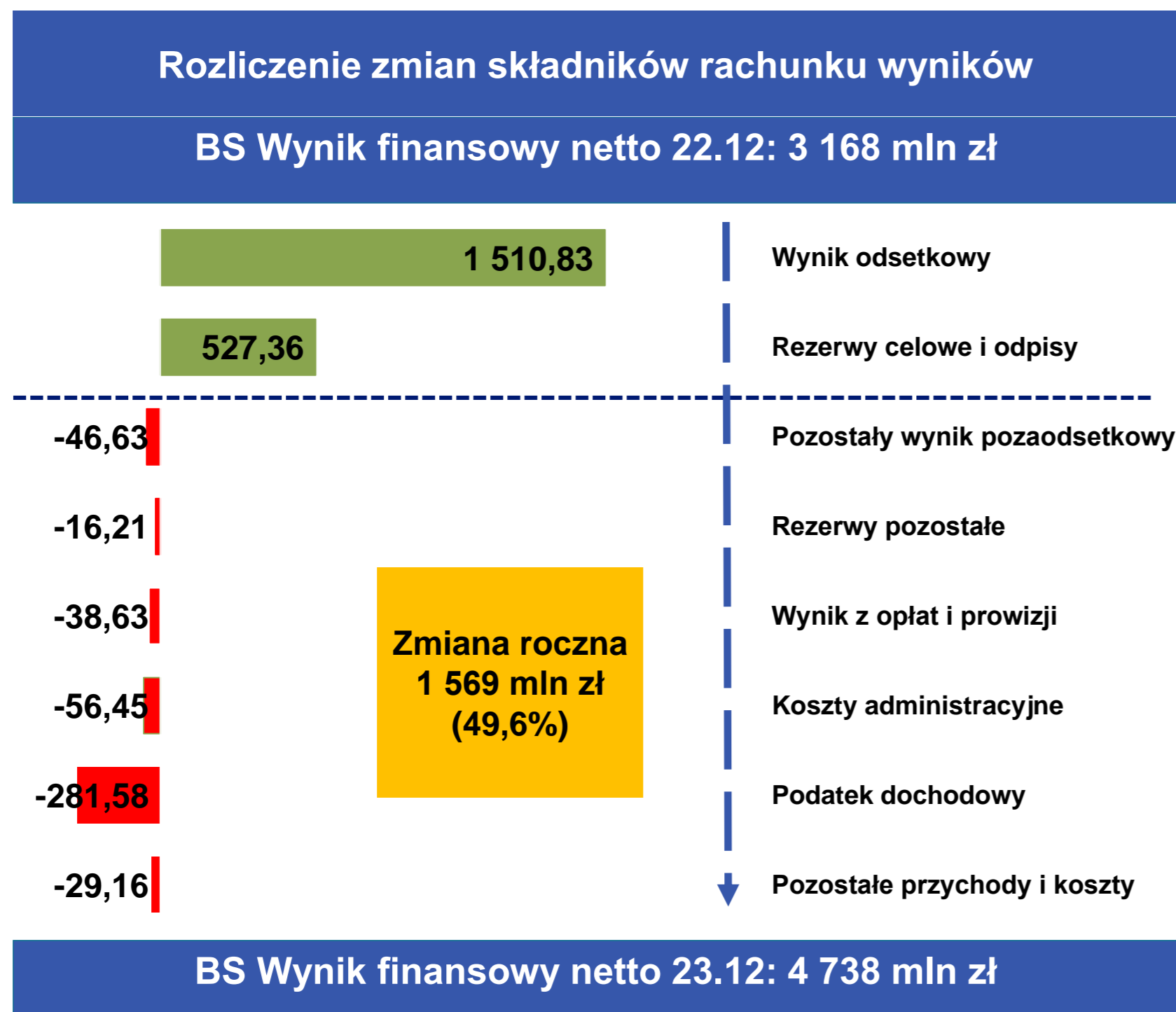
Banki Spółdzielcze - sytuacja płynnościowa – normy LCR

- Od 1 października 2015 r. obowiązuje Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie CRR w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych. Rozporządzenie delegowane wskazuje, że instytucje kredytowe zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100% od dnia 01.01.2018 r.
- Bank, który nie spełnia wymogów w zakresie LCR (norma LCR została określona w rozporządzeniu CRR), zobowiązany jest powiadomić o tym właściwe organy i przedstawić tym organom plan szybkiego przywrócenia zgodności z normą, a także codziennie – na koniec każdego dnia roboczego – przekazywać informacje na temat poziomu wskaźnika i jego składowych.
- Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik zagregowany dla całej grupy. **Banki w IPS na koniec grudnia 2023 r. spełniały normę LCR.**
- **Wszystkie banki spółdzielcze działające poza IPS spełniały indywidualną normę płynności określoną w rozporządzeniu CRR.**

Banki Spółdzielcze - sytuacja płynnościowa – norma NSFR

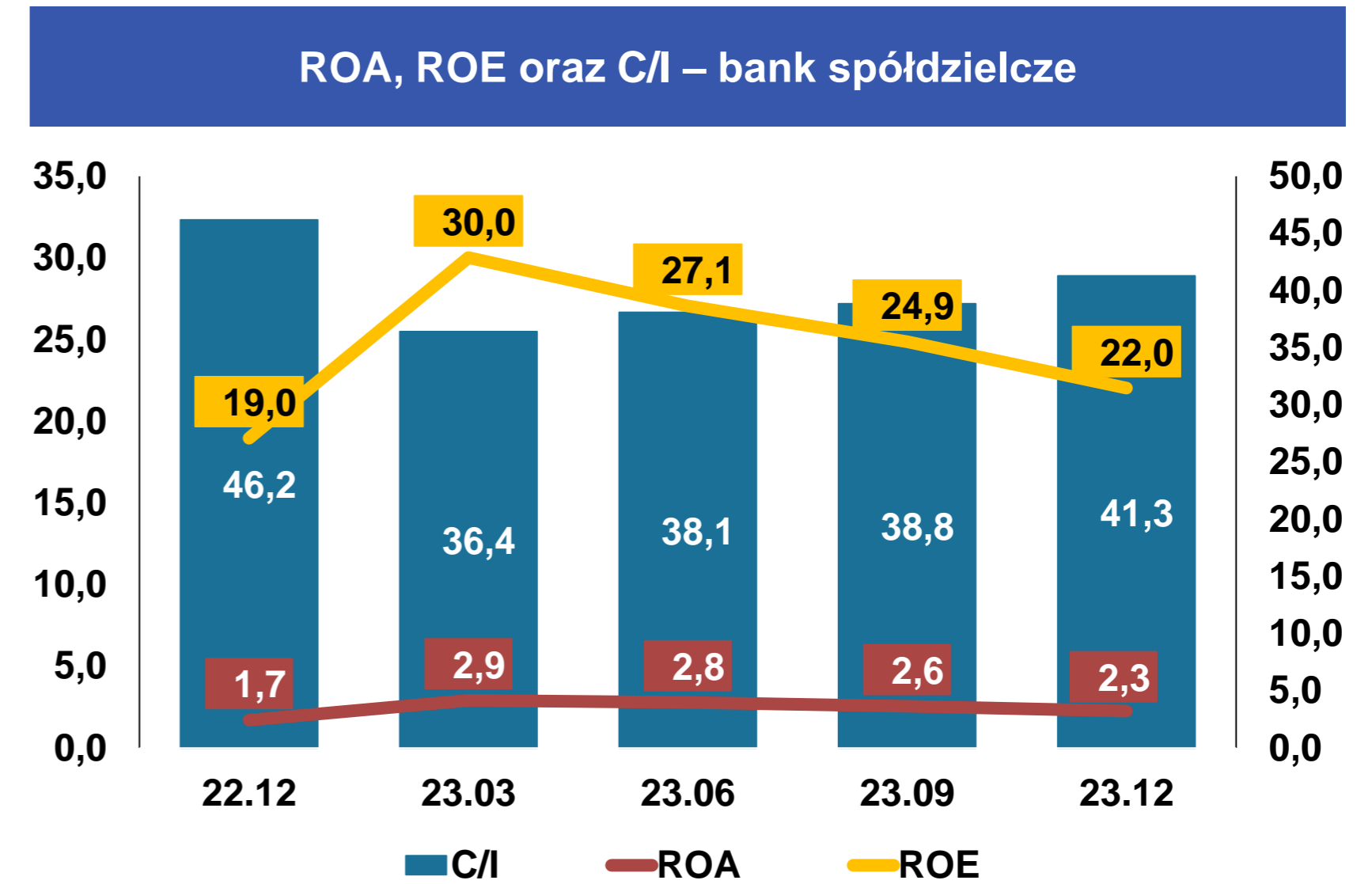
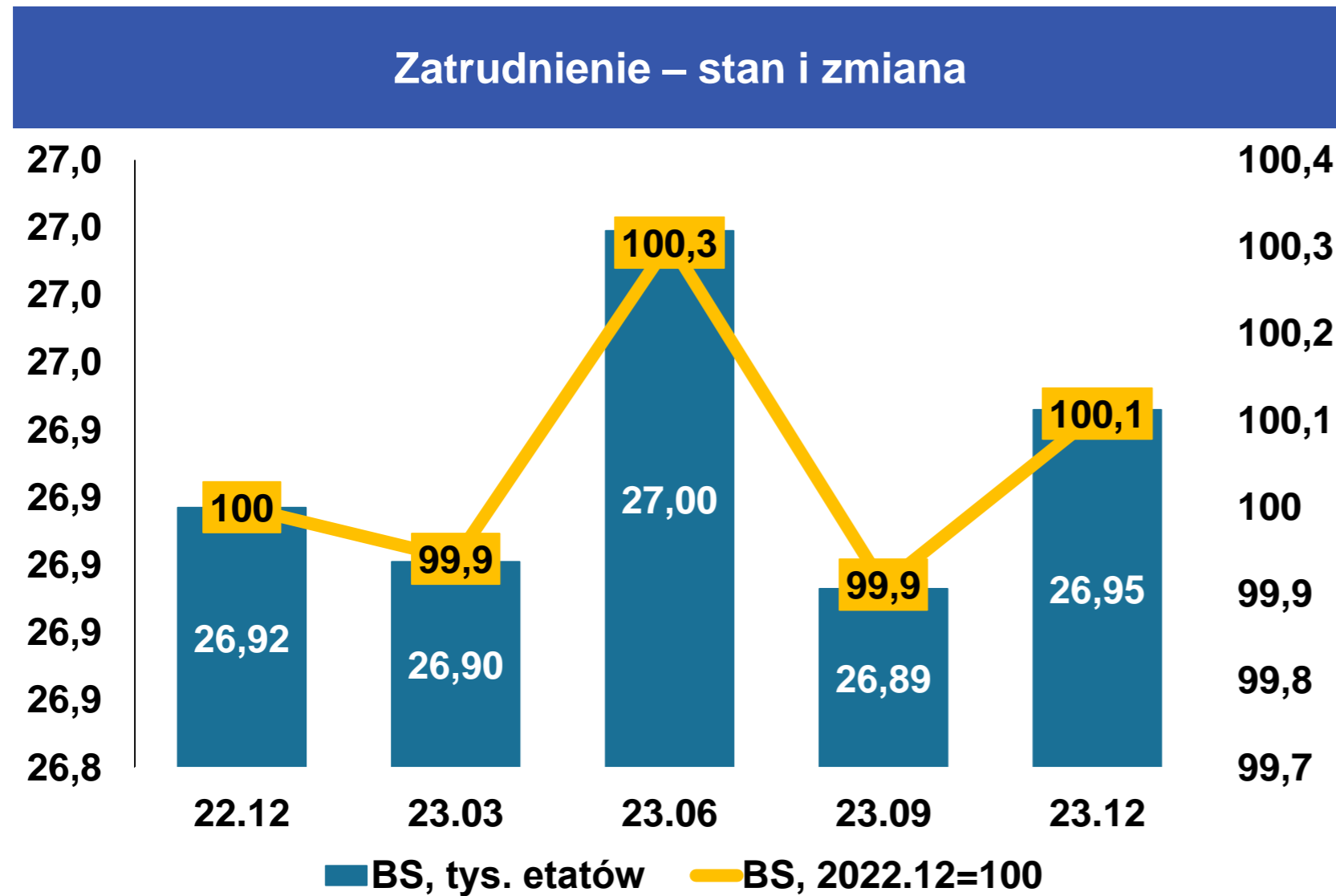
- Banki od dnia 28 czerwca 2021 r. zobowiązane są do przestrzegania wymogów w zakresie stabilnego finansowania netto (NSFR) wprowadzonych art. 413 ust. 1 i art. 428b Rozporządzenia CRR.
- Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik zagregowany dla całej grupy. **Banki w IPS na koniec grudnia 2023 r. spełniały normę NSFR.**
- **Wszystkie banki spółdzielcze działające poza IPS spełniały normę w zakresie stabilnego finansowania netto określoną w rozporządzeniu CRR.**

Banki Spółdzielcze – rentowność i efektywność

- Wzrost wyniku odsetkowego jest spowodowany podwyżką stóp procentowych NBP w 2022 r.
 - Głównymi czynnikami wpływającymi na wzrost wyniku były zmiany:
 - ✓ wyniku z tytułu odsetek,
 - ✓ rezerw celowych i odpisów.
 - Czynnikami pomniejszającym wynik netto były zmiany:
 - ✓ podatku dochodowego,
 - ✓ wyniku pozaodsetkowego,
 - ✓ kosztów administracyjnych,
 - ✓ pozostałego wyniku pozaodsetkowego,
 - ✓ pozostałych rezerw
 - ✓ pozostałych przychodów i kosztów.
- Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zwiększył się w stosunku do grudnia 2022 r. o 49,6% (do 4 738 mln zł).

Banki Spółdzielcze - zatrudnienie i efektywność

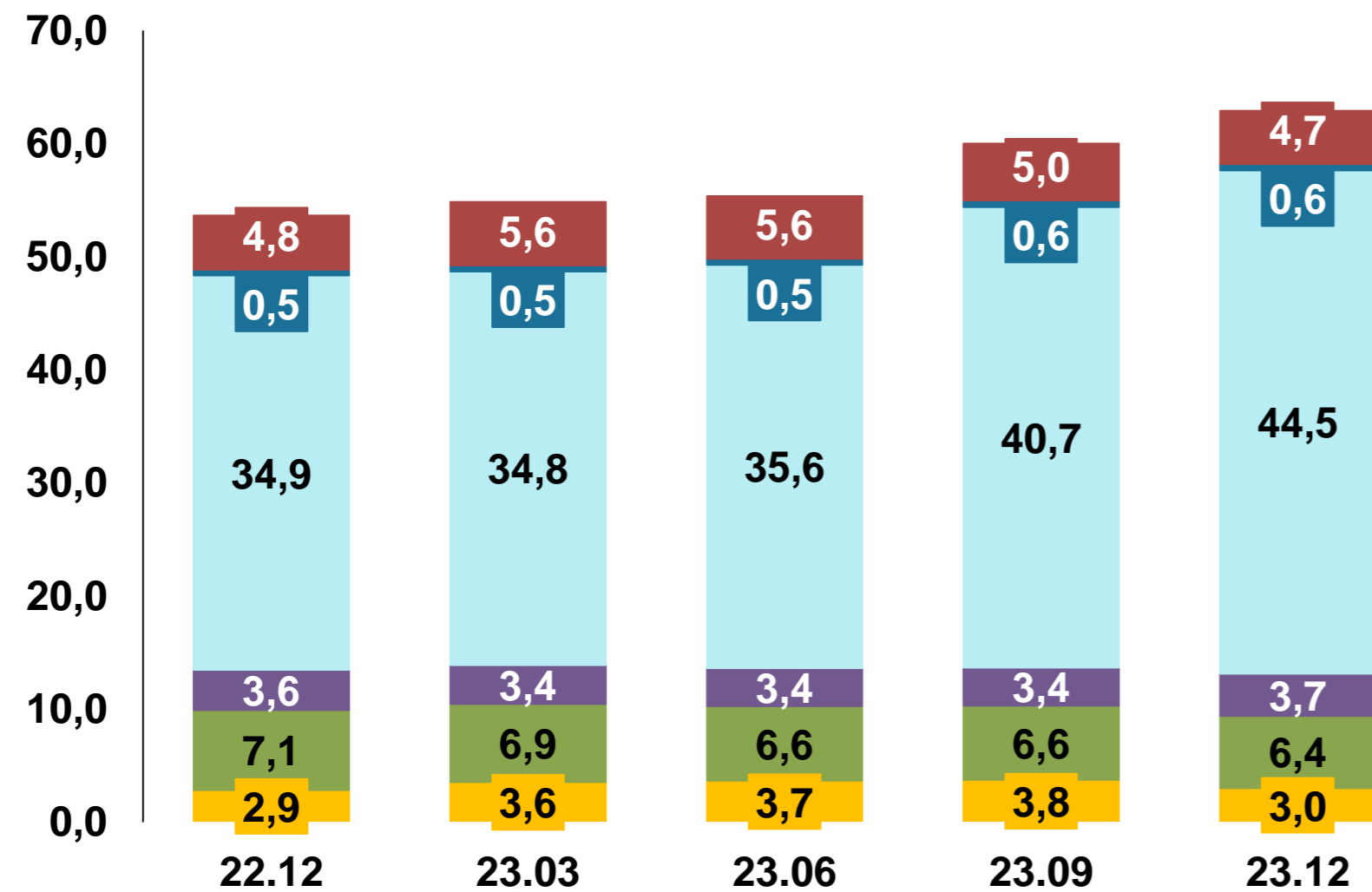
- Przeciętne zatrudnienie w bankach spółdzielczych wyniosło 54,8 etatu.
- Liczba placówek w stosunku do grudnia 2022 r. obniżyła się o 18 (do 3362).

Banki zrzeszające

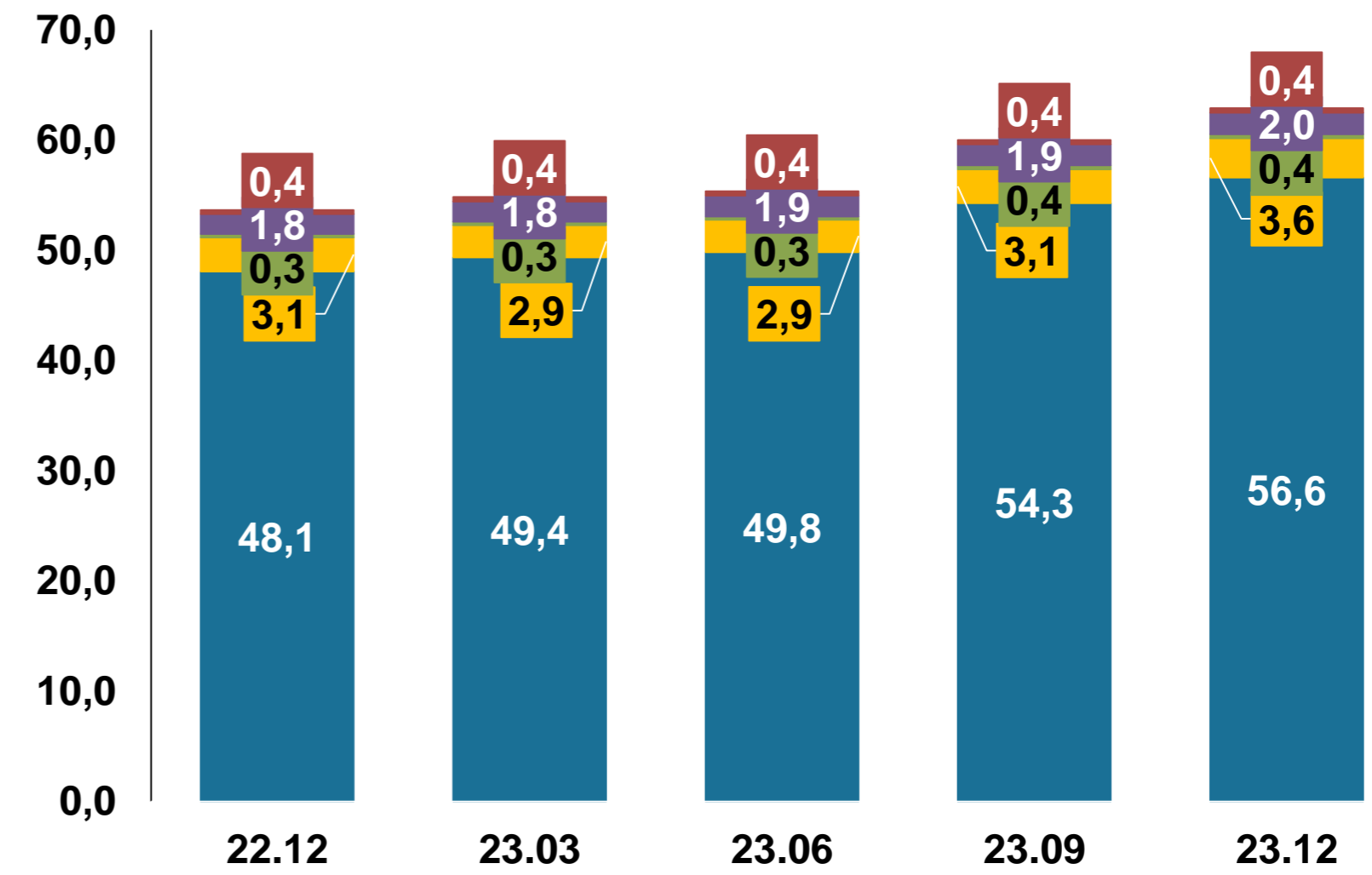
Banki Zrzeszające - bilans

Aktywa – wartość w mld zł

■ nał. od sekt. fin. ■ nał. od sekt. niefin ■ nał. od Irls
■ instr dłużne ■ instr kapitałowe ■ poz aktywa

Pasywa wartość w mld zł

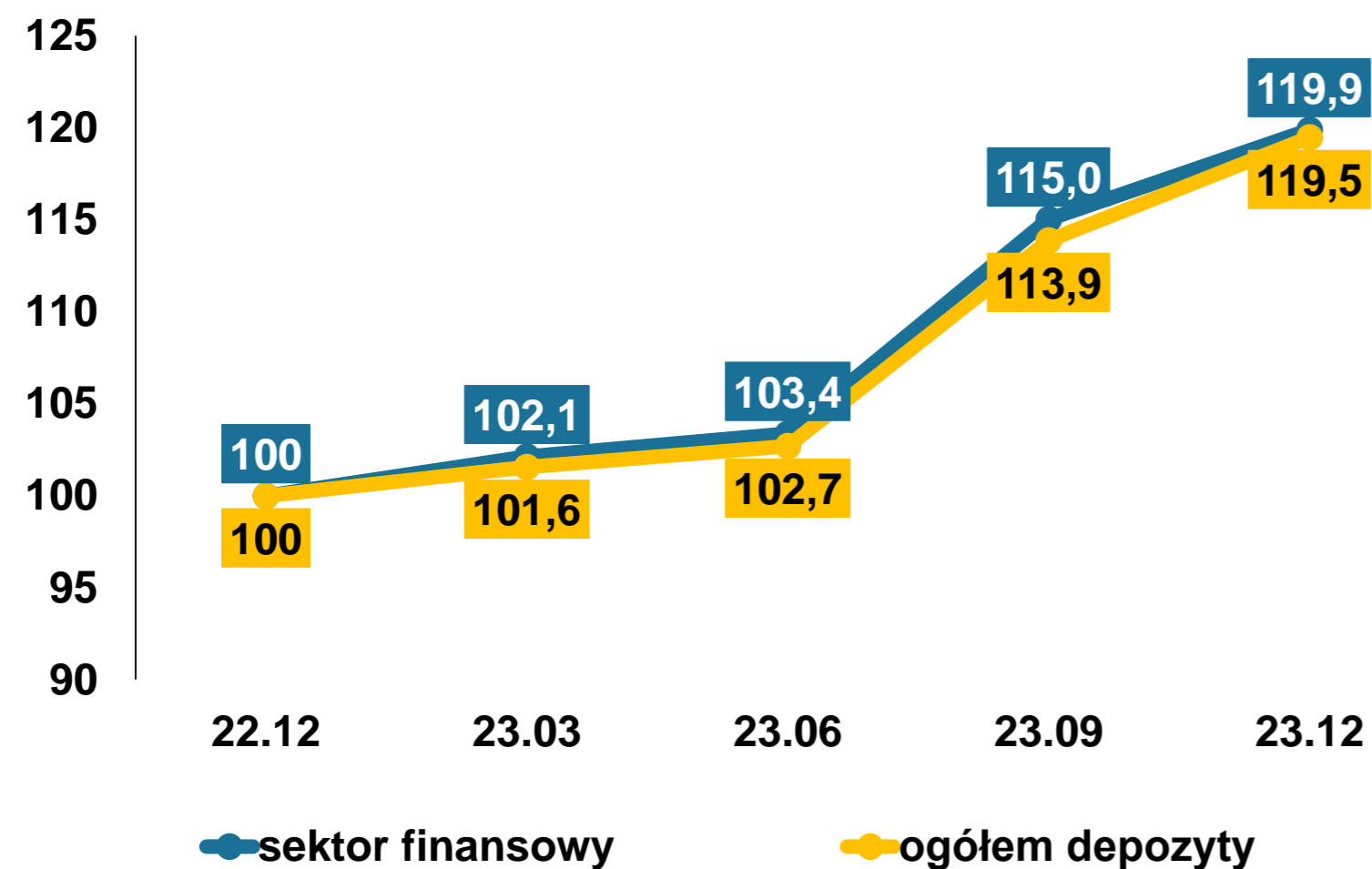
■ zob. wobec sekt. fin. ■ zob. wobec sekt. niefin.
■ zob. wobec Irls ■ kapitały
■ pozostałe pasywa

Banki Zrzeszające - bilans

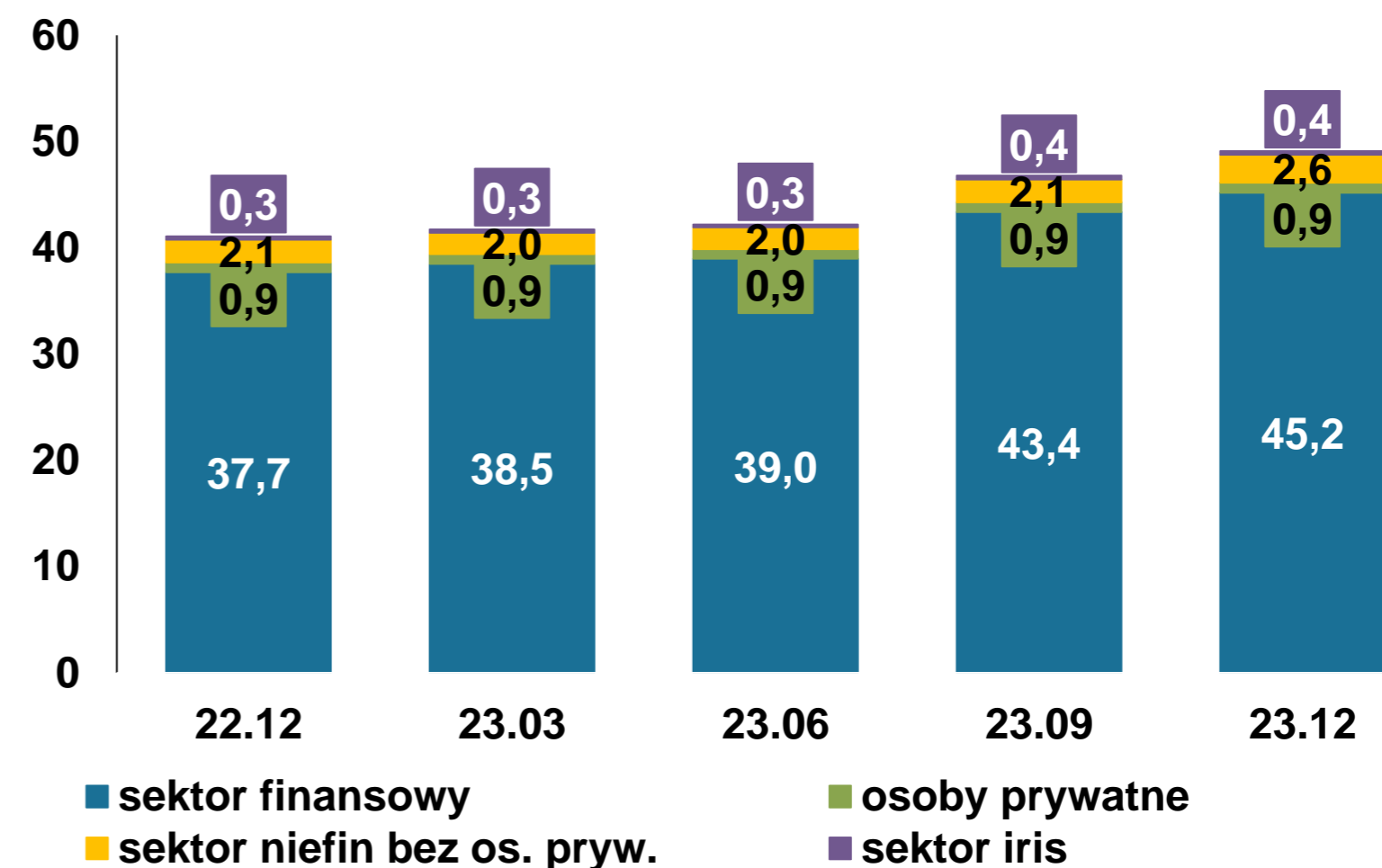
- Suma bilansowa banków zrzeszających wzrosła od grudnia 2022 r. o 17,2% (o 9,2 mld zł, do 62,9 mld zł).
- Główne zmiany po stronie pasywów to:
 - ✓ zwiększenie zobowiązań wobec sektora finansowego o 8,5 mld zł
 - ✓ zmniejszenie pozostałych pasywów o 0,1 mld zł
 - ✓ zwiększenie zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 0,5 mld zł
 - ✓ zwiększenie kapitałów bilansowych o 0,1 mld zł
- Spośród zmian w aktywach banków zrzeszających wskazać należy:
 - ✓ zwiększenie pozostałych aktywów o 0,3 mld zł
 - ✓ zmniejszenie należności od sektora niefinansowego o 0,7 mld zł
 - ✓ zwiększenie instrumentów dłużnych o 9,6 mld zł

Banki Zrzeszające - depozyty sektora niefinansowego i samorządowego

Dynamika depozytów

Depozyty w mld zł

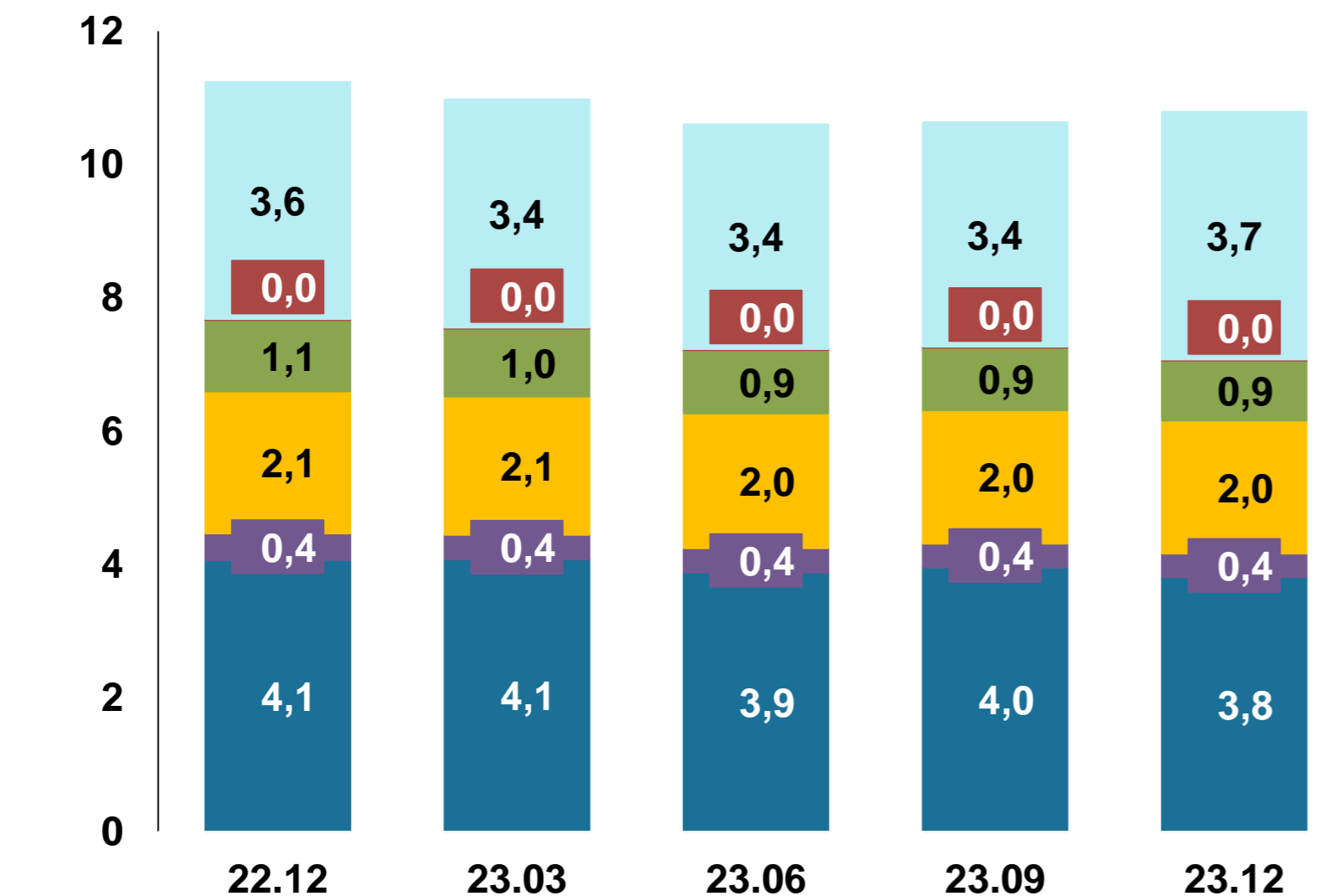
- Depozyty w bankach zrzeszających zwiększyły się w stosunku do grudnia 2022 r. o 19,5 % (tj. o 8,0 mld zł, do 49,1 mld zł).
- Są one silnie skorelowane z depozytami składanymi przez zrzeszone banki spółdzielcze.

Banki Zrzeszające – adekwatność kapitałowa

- **Fundusze własne banków zrzeszających** na koniec grudnia 2023 r. były wyższe o 27,9% niż w grudniu 2022r. i wyniosły 2,9 mld zł. Kapitał podstawowy Tier I stanowił 72,7% funduszy własnych (72,6% w grudniu 2022 r.).

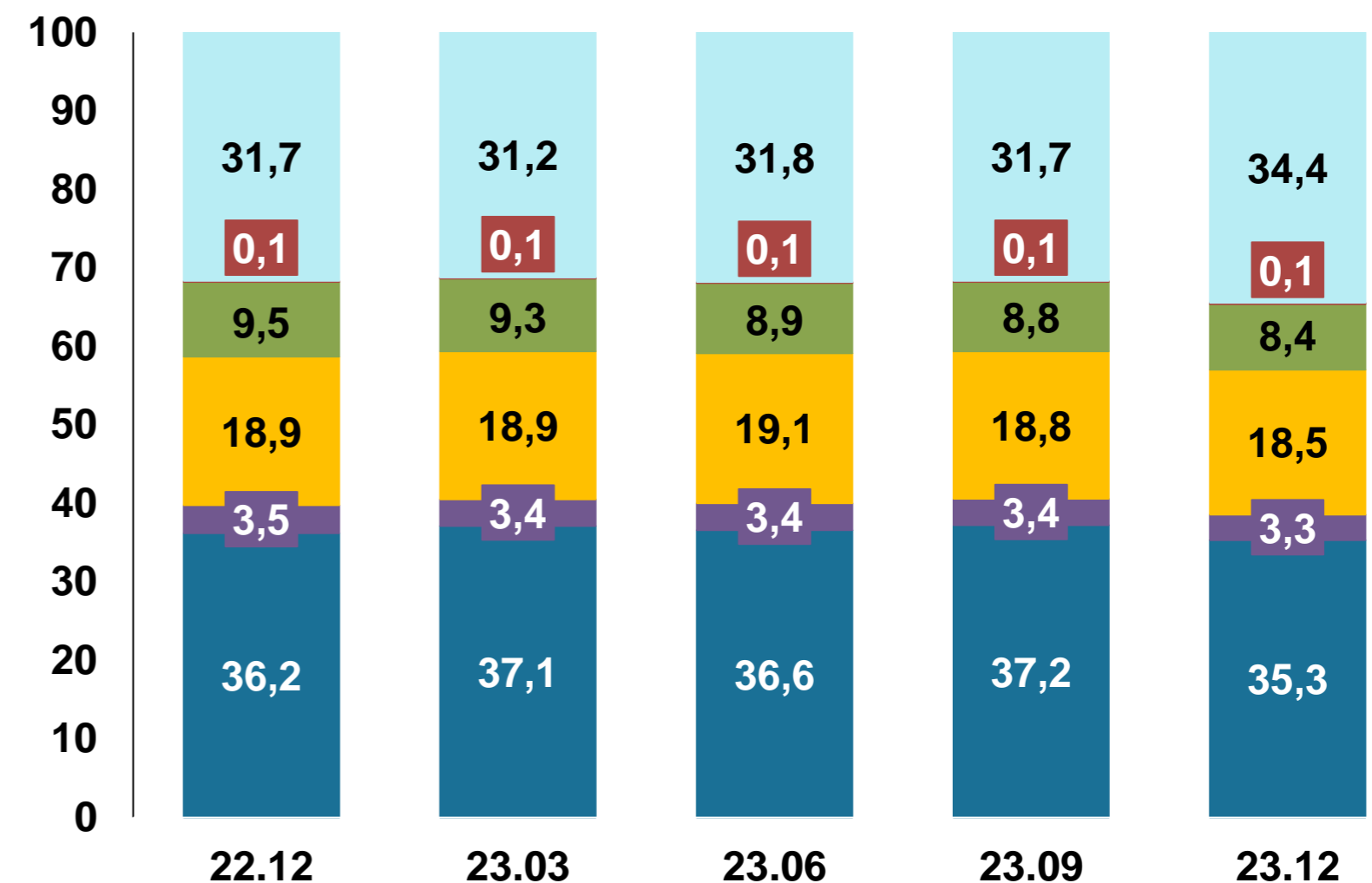
Banki Zrzeszające – ryzyko kredytowe

Portfel – wartość w mld zł

■ Przedsiębiorstwa
 ■ Przedsiębiorcy ind.
 ■ Osoby pryw.
 ■ Rolnicy
 ■ Inst. niekom.
 ■ Rząd i Samorządy

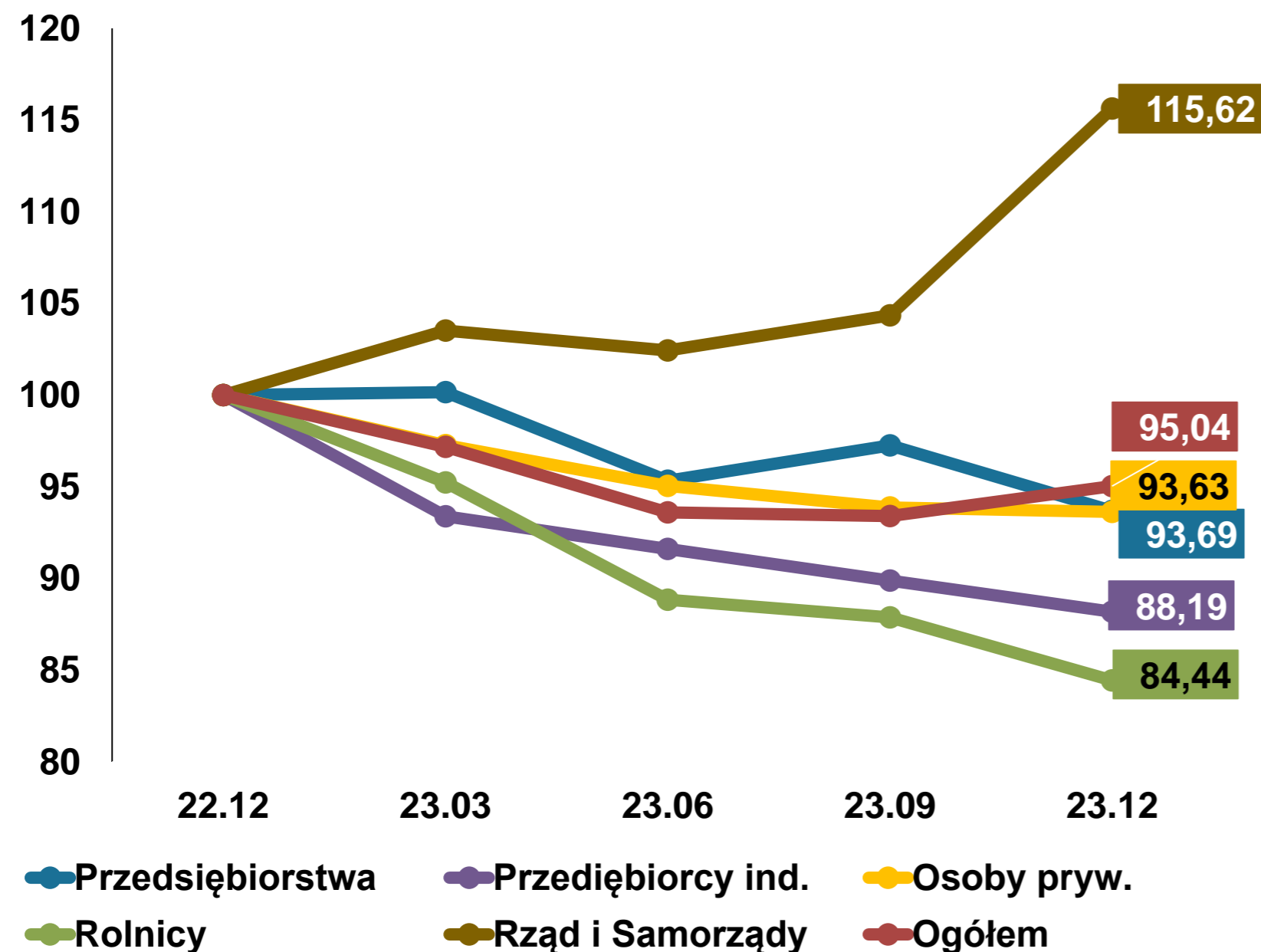
Portfel – struktura w %

■ Przedsiębiorstwa
 ■ Przedsiębiorcy ind.
 ■ Osoby pryw.
 ■ Rolnicy
 ■ Inst. niekom.
 ■ Rząd i Samorządy

Banki Zrzeszające – ryzyko kredytowe

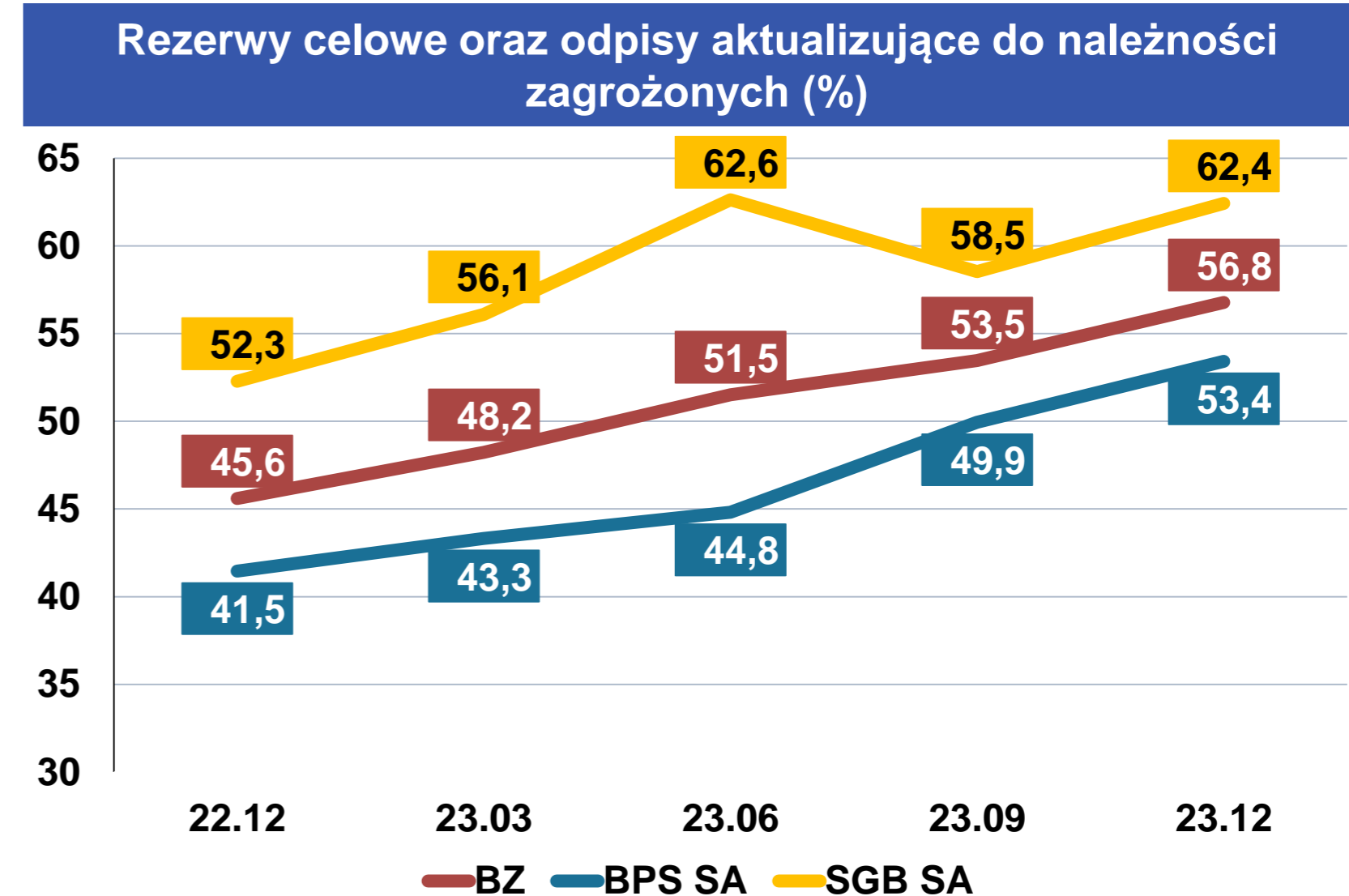
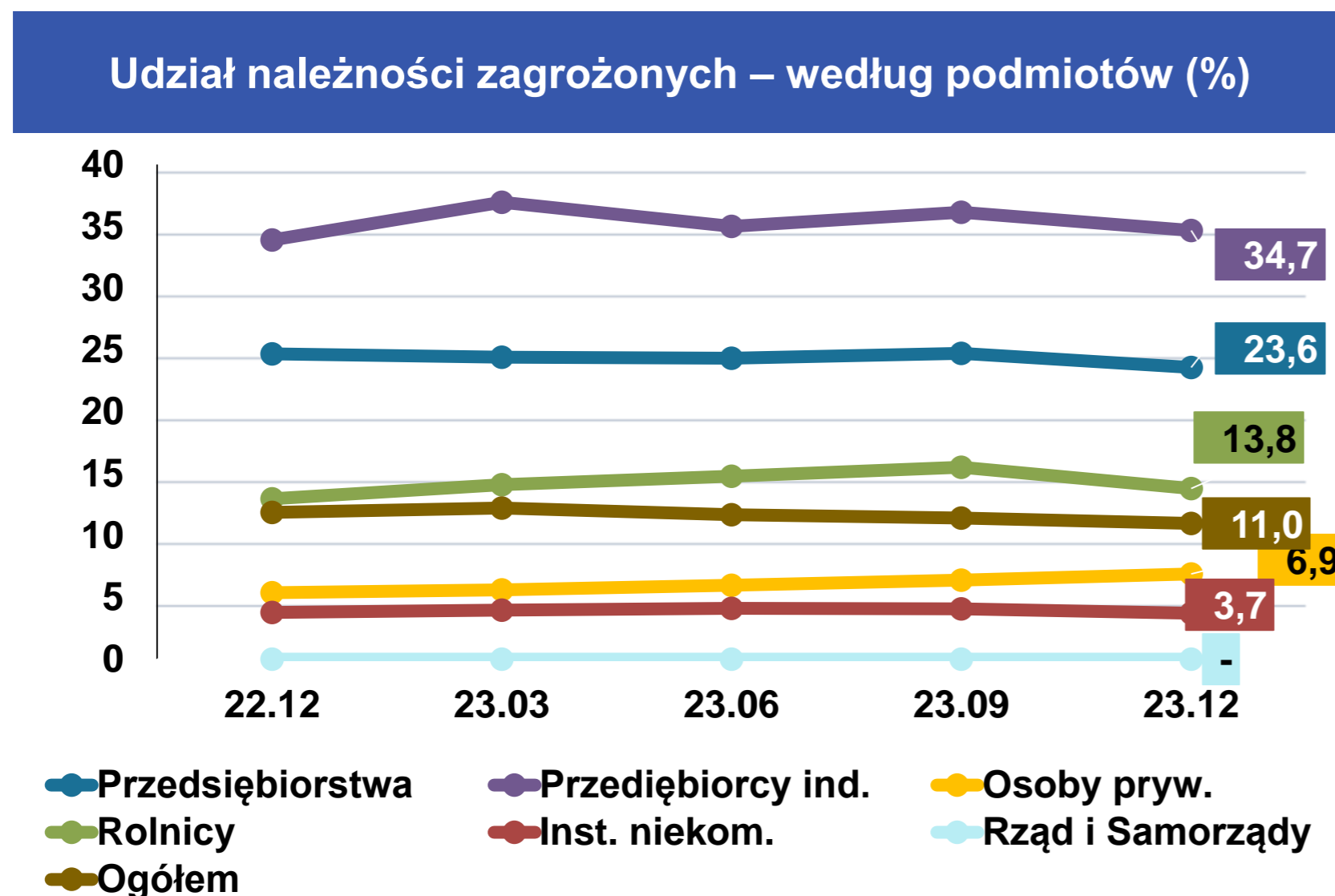
Dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego

Należności brutto banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do grudnia 2022 r. o 4,0% i wyniosły 10,8 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego zmniejszyły się o 7,9%, do 7,1 mld zł.

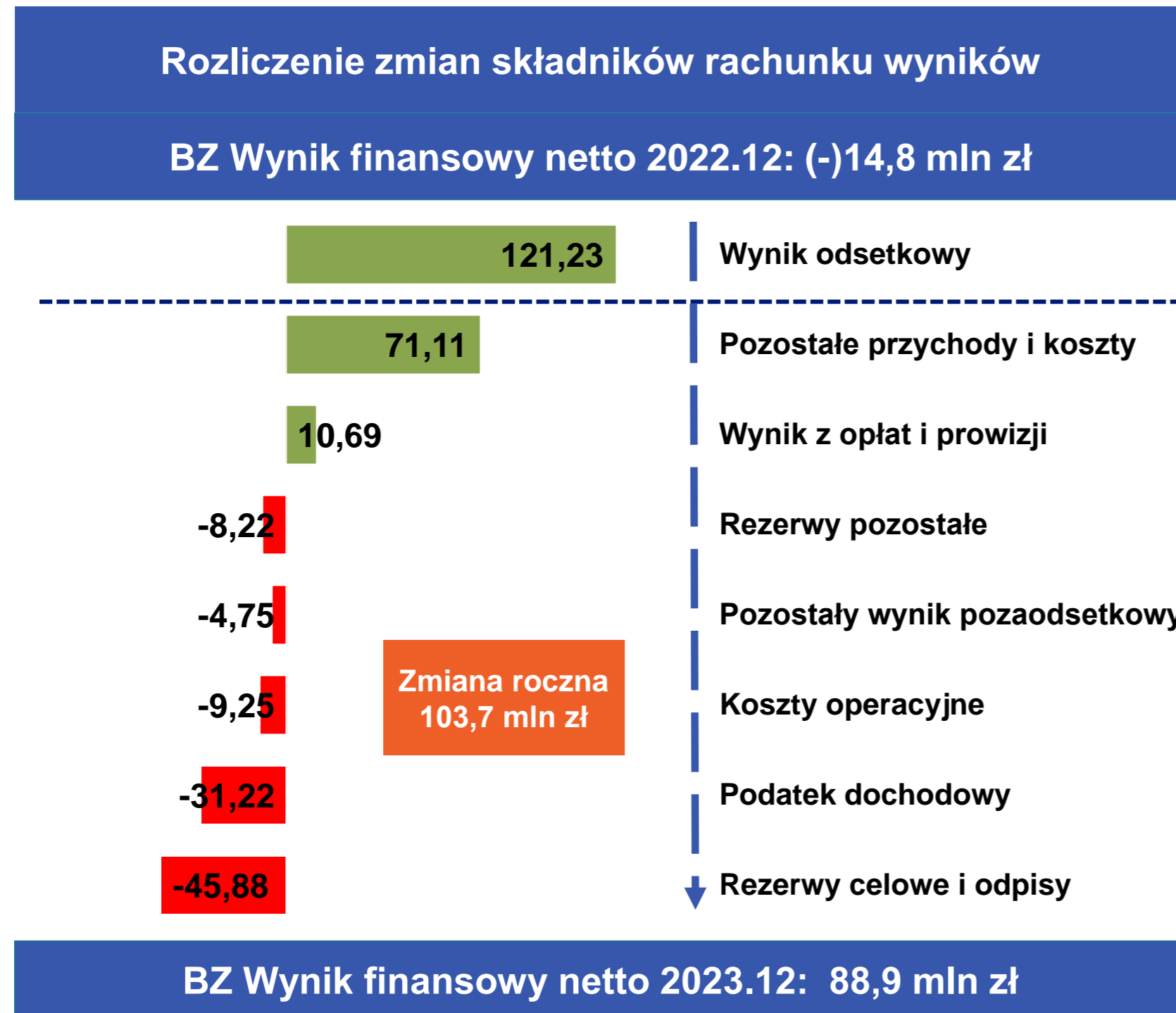
Najsilniejsze spadki dotyczyły należności od rolników, przedsiębiorców indywidualnych i osób prywatnych.

Banki Zrzeszające – ryzyko kredytowe

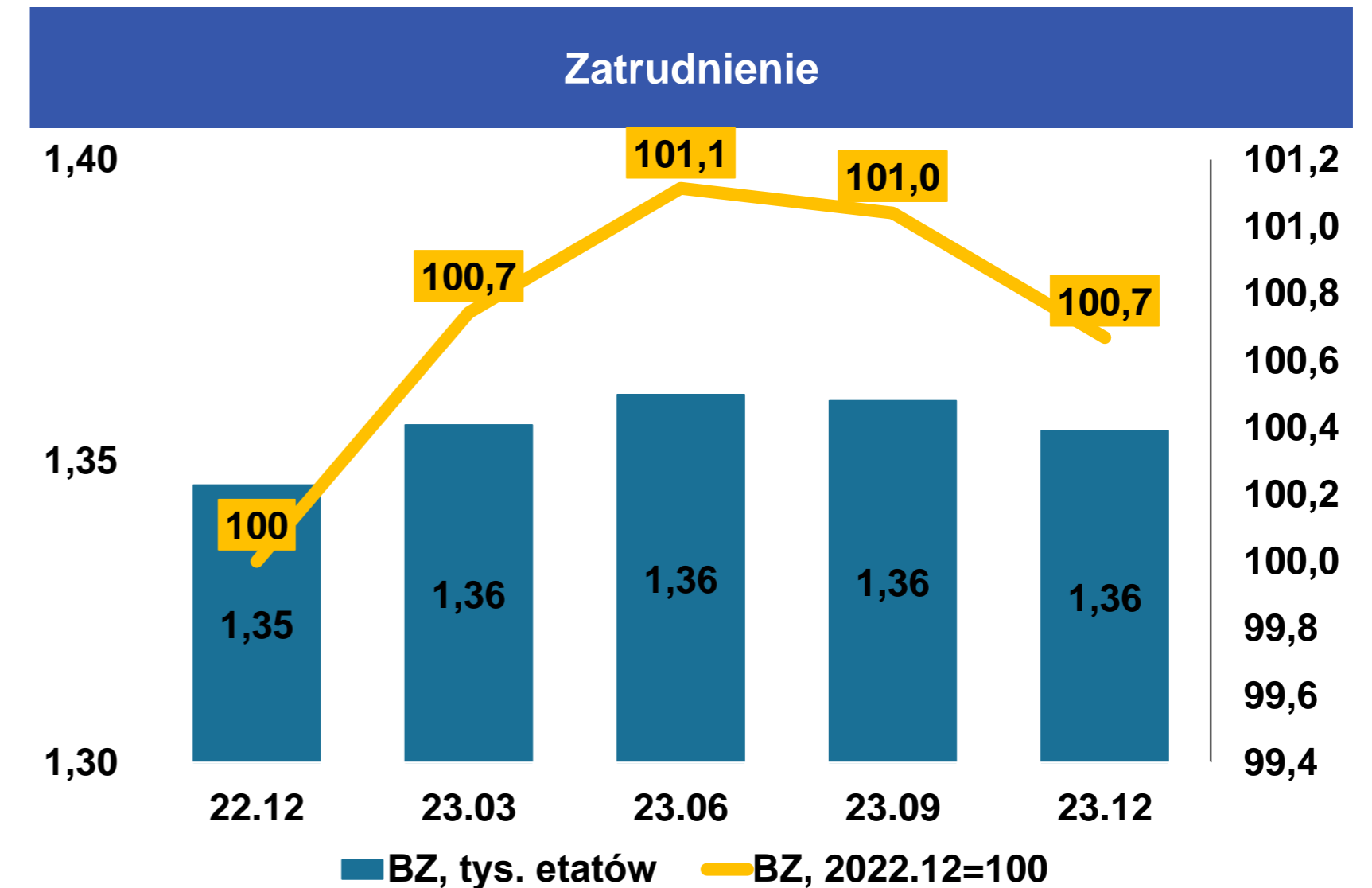
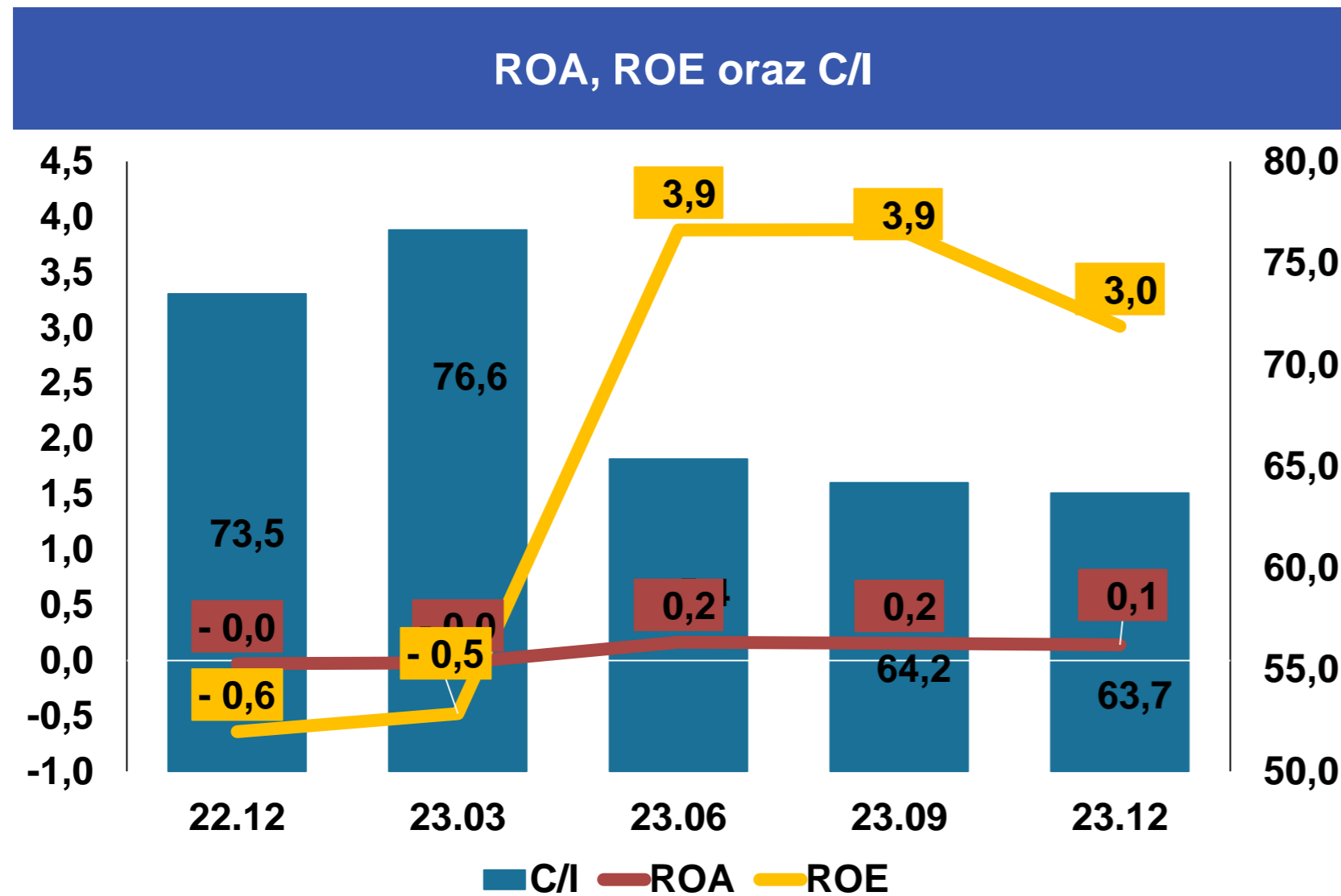
- Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego oraz samorządów poprawiła się w porównaniu do grudnia 2022 r. (poprawa wskaźnika o 0,9 p.p.).
- Poziom wyrezzerwowania należności od sektora niefinansowego wzrósł do 56,8%.

Banki Zrzeszające - rentowność i efektywność

- Banki zrzeszające na koniec grudnia 2023 r. wykazały łącznie zysk netto w kwocie 88,9 mln zł:
- Wynik finansowy jest o 103,7 mln zł wyższy niż w grudniu 2022 r.
- Na zmianę pozostałych kosztów i przychodów wpłynęła głównie zeszłoroczna korekta (84,7 mln) z tytułu wakacji kredytowych, która została odniesiona jednorazowo w wynik z tytułu modyfikacji, a która w roku bieżącym nie wystąpiła.

Banki Zrzeszające - zatrudnienie oraz placówki

- Zatrudnienie w bankach zrzeszających nieznacznie wzrosło.
- Liczba placówek (bez central) w stosunku do grudnia 2022 r. obniżyła się o 2 i wynosiła 48.

DEPARTAMENT BANKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZEJ
dbb@knf.gov.pl

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa
www.knf.gov.pl